

מינהל תכנון
מחקר וכלכלה

מדינת ישראל
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה

עובדים זרים ללא היתר בישראל

אוגדן לוחות 1999-2002

תוכן עניינים

עמ' 3	פתח דבר
5	רקע ומתודולוגיה
5	רקע כללי
6	מטרות ומתודולוגיה ומטרות של הסקר
15	רשימת לוחות
17	לוח 1: מאפייני רקע של עובדי זרים ללא היתר
20	לוח 2: מאפייני התעסוקה ביבשות ובארצות המוצא
22	לוח 3: מאפייני הכניסה לישראל של עובדים זרים ללא היתר
25	לוח 4: עובדים זרים ללא היתר בשוק העבודה המקומי
28	לוח 5: שכר ותנאי העסקה
30	לוח 6: המעבר לעבודה ללא היתר
32	לוח 7: אבטלת עובדים זרים ללא היתר
33	לוח 8: רמת חיים ותנאי דיור בישראל
36	לוח 9: צריכה ושימוש בשירותי בריאות
38	לוח 10: חסכון חודשי והעברות כספים לחו"ל
39	לוח 11: סדר ציבורי
40	לוח 12: רשתות חברתיות בישראל
43	נספח א' - שאלוני הסקר
44	נספח א1 - השאלון הארוך בסקר עובדים זרים ללא היתר
60	נספח א2 - השאלון הבינוני בסקר עובדים זרים ללא היתר
66	נספח א3 - השאלון הקצר בסקר עובדים זרים ללא היתר

אוגדן עובדים זרים ללא היתר מאגד בתוכו לוחות נתונים המתבססים על סקר מיוחד שערך מינהל תכנון, מחקר וכלכלה במשרד התמ"ת על עובדים זרים ששהו בישראל ללא היתר בשנים 1999-2002.

האוגדן המתבסס על 4,400 ראיונות של עובדים זרים ללא היתר משרטט את דיוקנו של עובד זה ומציג תמונה מקיפה על דפוסי החיים והעבודה של אוכלוסיית העובדים הזרים בישראל. האוגדן מכיל נתונים על מאפייניהם האישיים והתעסוקתיים של העובדים הזרים שראוינו, כולל, מידע על תהליך המעבר ממעמד של עובד בהיתר למעמד של עובד ללא היתר ומנתח את שיקולי הבחירה של העובד הזר בישראל כארץ עבודה, ואת השתלבותו בשוק העבודה המקומי לפי משלחי יד, ענפי כלכלה ושכר.

הנתונים שנאספו שופכים אור על תהליכי היווצרות והיקבעות של קהילות אתניות של עובדים זרים ללא היתר בישראל ועל התבססות הרשתות החברתיות המאפיינות אותם, וכוללים מידע על היקף השימוש של העובדים הזרים ומשפחותיהם בשירותי הרווחה המקומיים. תשומת לב מיוחדת ניתנה לאיסוף נתונים הנוגעים לתפקידים של חברות תיווך וקבלני כח אדם בתהליך ההעסקה של העובדים הזרים בישראל, להיבטים העוסקים בתנאי השכר ושמירת חוקי העבודה הקשורים לעובדים אלו. נתונים אלו, אשר מוצגים לראשונה באופן מרוכז ומפורט, שימשו אותנו לא אחת בשנים האחרונות, לצורך קבלת החלטות בתחום העסקת עובדים זרים בישראל.

אחד הקשיים שבעריכת סקר בתחום העבודה הבלתי חוקית הוא הקושי באיסוף נתונים שיטתי. הצורך לקבל החלטות על בסיס מידע מחד, והיעדר נתונים מאידך, הם שהניעו אותנו לייזום את עריכת הסקר אודות העובדים הזרים ללא היתר בישראל. העדרה של מסגרת כוללת שממנה ניתן היה להפיק מדגם מייצג הביא לפיתוח מערך מחקר מיוחד המתבסס על מידע שנאסף בצמתים שבהם הייתה לנו נגישות אל אוכלוסיית הסקר. צמתים אלו הוגדרו כצמתים 'קבועים'¹ שכללו את כלא רמלה, משרדי קו לעובד, משרדי התאחדות הקבלנים בתל אביב ומרפאת עובדים זרים בתל אביב, כשלצידם אותרו גם צמתים 'מזדמנים' שהם מקומות מפגש לעובדים זרים לפרקי זמן 'קצרים'².

גודש הנתונים שנאספו בסקר במהלך שנות הראיון היקשה על בחירת הנתונים לפרסום. לשם פשטות החלטנו להציג את הממצאים באוגדן על פי מיון ראשי של יבשת ו/ או ארץ המוצא של העובדים הזרים תוך הצלבת יבשת המוצא עם המשתנים האחרים. ההחלטה להתמקד ביבשת המוצא של העובדים הזרים ללא היתר כמשתנה מרכזי נובעת מעוצמת הקשר בין ארץ מוצאם לבין תעסוקתם בענפי הכלכלה השונים, ובין אלה לבין המשתנים האחרים כגון: תנאי שכר, מגורים ותנאי החיים האחרים של העובדים הזרים.

¹ ריכוזים בהם שוהים עובדים אלו פרקי זמן ממושכים יחסית
² בעיקר בלוי, ופעילויות חברתיות

לנוכח מורכבותו של הסקר אך טבעי שבעריכתו היו מעורבים גופים ואנשי מקצוע רבים ולהם אנו חבים תודה :

תודה מיוחדת אנו חבים ללשכה המרכזית לסטיסטיקה ובעיקר לפרופסור יוסי יהב שהיה בשנות עריכת הסקר הסטיסטיקן הממשלתי, ולארי פלטיאל סגן מנהל בכיר באגף חברה ורווחה אשר עודדו אותנו בביצוע הסקר למרות מגבלותיו הסטיסטיטיות, מתוך הכרה בחשיבותו ותרומתו להבנה ולמידה של תנאי ההעסקה וחייהם של עובדים זרים ללא היתר בישראל .

כאמור, מלאכת איסוף הנתונים הייתה מורכבת וחייבה סיוע ותאום בין גורמים שונים, ועל כך נתונה להם תודתנו : לבני נווה משרות בתי הסוהר ולעידית חכימי מלשכת המדען הראשי במשרד לבטחון פנים, שליוו את הסקר מראשיתו וסייעו בארגון ותאום הביקורים התכופים של המראיינים בצומת הרגיש של הכלא, שהיה צומת מרכזי באיסוף הנתונים.

תודה גם למנהלי כלא רמלה שאפשרו לקיים את הראיונות בתנאים הראויים לאיסוף מידע מדעי על אף המגבלות ואילוצי השטח.

תודה גם לאפרים כהן מנהל יחידת הסמך לעובדים זרים במשרד התמ"ת ולציפי שינקמן ששימשה בעת עריכת הסקר מנהלת המינהל להסדרת ואכיפת חוקי עבודה במשרד.

לד"ר שוקי הנדלס שערך את העיבודים ולעידית מרדכי על העריכה הגרפית והעיצוב של האוגדן נתונה תודתנו.

תודה מיוחדת אנו חבים לרוני בר -צורי, מרכזת תחום עובדים זרים במינהל שעומדת בראש תחום תעסוקת עובדים זרים בישראל ופעלה ללא לאות להשלמתו של הסקר.

בני פפרמן
מנהל

רקע כללי ומתודולוגיה של סקר עובדים זרים ללא היתר

רקע כללי

ההתפתחויות במספר העובדים הזרים שהועסקו בישראל (בהיתר ובלעדיו) מלמדת כי בראשיתו של תהליך ההעסקה בישראל החל מראשית שנות ה-90, כללה אוכלוסיית העובדים הזרים בעיקר עובדים בהיתר בענפי הבניה, החקלאות והסיעוד. במהלך השנים, הלך והתפתח מסלול מקביל של כניסת עובדים ללא היתר לענפים אלו כמו גם לענפי כלכלה ולעיסוקים נוספים. באופן זה גדלה אוכלוסיית העובדים הזרים (בהיתר ובלעדיו), במהלך התקופה הנסקרת והגיעה לשיאה בשנת 2001 שבה הועסקו כ- 243 אלף עובדים זרים: 104 אלף בהיתר – גידול של 59% במספר המועסקים בהיתר בהשוואה לשנת 1995, ו- 139 אלף עובדים ללא היתר.

החל מהרבע האחרון של 2002, הונהגה מדיניות של צמצום מספר העובדים הזרים בישראל שכללה הגבלות על כניסת עובדים בהיתר (מדיניות "שמיים סגורים"), לצד הגברת הליכי האכיפה וההרחקה של עובדים ללא היתר יחד עם הגברת הפיקוח על מעסיקיהם. מדיניות זו הביאה לירידה עקבית במספרם של עובדים זרים המועסקים בישראל: לכ- 189 אלף בסוף 2003.

היחס בין שתי קבוצות העובדים הזרים: בהיתר ובלעדיו השתנה במהלך התקופה. בעוד שבתחילתה היו רוב המועסקים עובדים בהיתר, קצב הגידול של אוכלוסיית העובדים ללא היתר היה מהיר יותר באופן שהביא לגידול אוכלוסייה זו פי שלושה בין השנים 1995 ל- 2002 (מ- 46 אלף ל- 136 אלף בהתאמה) ולירידה בחלקם היחסי של העובדים בהיתר. החל מהרבע האחרון של שנת 2002, בעקבות צעדי המדיניות שפורטו לעיל, מסתמנת עליה בחלקם היחסי של העובדים בהיתר מכלל העובדים כחלק מהירידה במספרם הכולל של הזרים המועסקים בישראל.

לוח 1: אומדני עובדים זרים בישראל לפי סוג ותוקף האשרה 1995-2003, באלפים ובאחוזים

השנה	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
סה"כ עובדים זרים מהם:	110	164	164	187	187	214	243	226	189	188
נכנסו באשרת עובד	64	90	89	93	85	85	104	102	85	91.5
נכנסו באשרת תייר	46	74	75	94	102	128	139	124	104	96.5
% ללא אשרת עובד ⁴	52%	45%	46%	50%	55%	60%	57%	55%	54%	51%

מקור: למ"ס, יולי 2004.

הערות: 1. אומדני השנים 1996-2003 מתייחסים לסוף השנה. 2. נתוני אומדן 1995 מתייחסים לתאריך המפקד 4.11.95. 3. נתוני עו"ז של הלמ"ס כוללים נתונים גם על עובדים מירדן. 4. אחוז מכלל העובדים הזרים

מטרות ומתודולוגיה של הסקר

האוגדן שלעיל מתבסס על סקר של עובדים זרים ללא היתר בישראל שממנו הופקו הלוחות והתרשימים המוצגים בהמשך והוא משרטט את דיוקן העובד הזר ללא היתר בישראל ומתמקד בתנאי העסקתו בשוק העבודה המקומי, מתאר את תהליך המעבר ממעמד של עובד בהיתר למעמד של עובד ללא-היתר, עוסק בשיקולי הבחירה בישראל כארץ עבודה, מציג את שלבי השתלבותם של העובדים ללא היתר בשוק העבודה המקומי בענפי כלכלה שונים, בעיסוקים, בשכר ובתנאי העבודה שונים, בוחן את תהליכי ההיקבעות של קהילות זרים בארץ ואת הרשתות החברתיות הנטוות כאן, ומתייחס גם להיקף השימוש של עובדים זרים ומשפחותיהם בשירותי הרווחה המקומיים.

הסקר נערך במהלך חמש השנים שבין 1998 ל-2002. איסוף הנתונים התבצע באמצעות ראיונות עם העובדים או שאלונים למילוי עצמי שהופנו למרואיינים בשפות שונות. במהלך השנים שבהן נערך הסקר נעשה שימוש בסוגים שונים של שאלונים בהתאם לצמתי הבדיקה ובהתאם לנושאים שונים שהודגשו בשנים השונות (ראה להלן).

בשנת 1998 התחילה עבודת איסוף הנתונים בסקר כפיילוט שבדק היתכנות עריכת סקר בקרב עובדים לא-חוקיים בארץ ומידת שיתוף הפעולה הצפוי של הנחקרים. כן נבדקו בשלב ראשוני זה כלי המחקר והוגדר מודל הצמתיים בהם תוכנן איסוף הנתונים. בעקבות הלקחים שהופקו משלב הפיילוט, הוכנסו שינויים משמעותיים בשאלונים בשנים הבאות, חלקים מסוימים הושמטו וחלקים אחרים זכו להרחבה ופירוט, ועל כן, נתוני 1998 אינם כלולים בקובץ המסכם של הסקר³.

אוכלוסיית הסקר

מכיוון שלא קיים בישראל קובץ מסודר של אוכלוסיית העובדים ללא היתר, לא הייתה מסגרת כוללת שממנה ניתן היה להפיק מדגם מקרי, ולפיכך, היה צורך לפתח מערך מחקר מיוחד שהופעל בצמתיים השונים שבהם ניתן למצוא ולראיין את המשתייכים לקבוצה זו.

ההיקף המדויק של אוכלוסיית הזרים הלא חוקיים בישראל אינו ידוע. אומדנים למספר העובדים הזרים הלא - חוקיים מופקים ע"י הלמ"ס מתוך קובץ ביקורת גבולות של משרד הפנים על נכנסים ויוצאים מישראל בניכוי טעות מערכת הנובעת מכשל בזיווג כניסות ויציאות מישראל. האומדנים מחושבים באמצעות מודל שפותח בשירות ההגירה של ארה"ב והותאם ע"י הלמ"ס למערכת ביקורת הגבולות הישראלית.

ההחלטה על היקף הראיונות בכל שנה נקבעה על פי אילוצי שטח ושיקולים תקציביים: הכרת מגבלות הצמתיים בהם ניתן למצוא עובדים זרים ולראיין אותם, סך ההקצאה למחקר והעלות הגבוהה יחסית של ראיון עומק.

עובדים זרים ניתנים לאיתור במספר צמתיים. מראש ניתנה העדפה לאיסוף נתונים וקיום ראיונות בכלא, שכן ההנחה הייתה ששם ניתן להגיע למירב שתוף פעולה עם הנחקרים שכבר נתפסו ומוחזקים בכלא עד לגרושם מהארץ, וניתן לקיים ראיון ממושך שיכלול מידע על התעסוקה בישראל, כולל היסטוריה

3 נתוני סקר הפיילוט התפרסמו כסקירה נפרדת, מאמר לדיון מס' 3.99 רתכ"א, אפריל 1999

תעסוקתית של העובד, ומידע על משפחה, קשרים חברתיים שימוש בשירותי בריאות ועוד. מסיבה זו נבנו מלכתחילה שני טיפוסים שאלונים: האחד שאלון ארוך שיועד לאוכלוסייה בצומת הכלא, לעומת שאלונים קצרים שיועדו למילוי עצמי בצמתים מזדמנים שבהם ניתן היה לעכב את העובדים לצורך מלוי שאלון או ראיון רק לזמן קצר. בדיעבד התברר כי גם בחלק מהצמתים האחרים ניתן להפיק מידע נוסף לזה הבסיסי שנאסף בשאלון הקצר למילוי עצמי, ועל כן הופנו בהמשך גם לצמתים אלו מראיינים לצורך עריכת ראיונות עם שאלון מסוג שלישי באורך בינוני.

הצמתים

בהעדר מידע על פיזור גיאוגרפי של עובדים זרים ללא היתר בישראל, לא ניתן היה לבנות מדגם מייצג של האוכלוסייה, אי לכך, שיטת אתור האוכלוסייה נקבעה בהתבסס על מידע מוקדם של צמתים שבהם יש נגישות אל אוכלוסיית המחקר.

חלק מהצמתים שנכללו בסקר הם צמתים קבועים והאחרים- צמתים מזדמנים. בחירת הצמתים נערכה בהתייעצות עם גורמי מחקר שונים וגופים בשטח⁴ שהכירו את אוכלוסיית העובדים הזרים ללא ההיתר בישראל, תוך התחשבות בצורך לתת ייצוג מתאים לאוכלוסיית העובדים הזרים ההטרוגנית המגיעה מיבשות מוצא ומארצות מקור שונות.

1. צמתים קבועים

א. כלא רמלה שכלל את כלא מעשיהו - מקום הכליאה העיקרי לעובדים ללא היתר בשנים בהן נערך הסקר, וכן את העובדים שהוחזקו בבית המעצר "ניצן", במתחם רמלה. הכלא נקבע כצומת עיקרי לאיסוף מידע בשאלון הארוך, לאחר קבלת אישור מתאים מועדת מחקרים של שב"ס. 3 הראיונות בכלא התקיימו באגף העובדים הזרים, המוחזקים בנפרד מאסירים אחרים (כנדרש בתיקון לחוק הכניסה לישראל התשס"ב 2002).

ב. התאחדות הקבלנים: התאחדות הקבלנים שהייתה בעבר מעורבת בהקצאת היתרים לעו"ז, סייעה לעובדים זרים ללא- היתר בבניה שהגיעו למשרדה לצאת מהארץ בהליך מסודר, מכיוון שהיה לה אינטרס לעזור למעסיק ל"הזדכות" על כל יציאה של עובד זר "ברחן" ולאפשר לו לקבל עובד אחר חוקי תחתי. המראיינים בסקר הגיעו למשרדי ההתאחדות וראיינו שם. קבוצה זו כללה עובדי בניה בעיקר מרומניה וממזרח אירופה.

ג. קו לעובד: הארגון עוסק במהלך כל תקופת העסקת עובדים זרים בישראל, בשמירה על זכויותיהם כעובדים, בהגנה נגד ניצולם, הלנת שכרם והפרות אחרות של חוקי עבודה כלפי עובדים אלו, כולל עובדים ללא היתר הנוהגים להגיע למשרדי הארגון כדי לקבל ייעוץ וייצוג בתביעותיהם כלפי מעסיקים או כלפי גורמי אכיפה. למראיינים ניתנה האפשרות לראיין את העובדים במשרדי קו לעובד.

---

4 צוות ההגוי הבינמשרדי שקבע את שיטת איסוף הנתונים כלל נציגים מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המוסד לביטוח לאומי, שירות בתי הסוהר ולשכת המדען הראשי במשרד לביטחון פנים.

3 תודתנו לנציג השב"ס בצוות ההגוי שאפשר את כניסתם של המראיינים לכלא לצורך עריכת הראיונות.

ד. מרפאה לעובדים זרים: רופאים לזכויות אדם מפעילים בדרום ת"א מרפאה אחת לעובדים זרים שאליה מגיעים בעיקר עובדים ללא היתר ובני משפחותיהם. הארגון איפשר למראיינים לראיין במרפאה את הפונים לקבלת טיפול רפואי שהיו ברובם עובדים ומשפחותיהם מדרום אמריקה ומאפריקה.

2. צמתים מזדמנים

בנוסף לצמתים הקבועים, רואיינו עובדים זרים בשנים 1999 - 2001 גם בצמתים מזדמנים. ההבחנה בין סוגי צמתים נעשתה על בסיס הצרכים השונים שממלאים הצמתים עבור עובדים זרים. לפי מיון זה נקבעו ארבעה סוגי צמתים:

- (א) צומת מגורים – ייצוג לשכונות ולרחובות שמתגוררים בהם עובדים זרים.
- (ב) צומת מעבר לעבודה – ייצוג לצמתים המשמשים כמעבר אל העבודה וממנה כגון: תחנה מרכזית, וכן מקומות מפגש בין עובדים זרים ומעסיקים מזדמנים.
- (ג) צומת בילוי פנאי – ייצוג לצמתים המהווים מוקדי בילוי פנאי כגון: בתי קפה, מועדוני ריקודים ואזורי מפגש חברתי.
- (ד) צומת פעילות דתית – ייצוג למקומות המהווים מפגש לצרכי תפילה ולקיום טכסים דתיים (בעיקר בכנסיות לעובדים זרים נוצרים).

לאחר קביעת סוג הצומת, נקבעו נקודות איסוף הנתונים בפועל, בהסתמך על ידע שנצבר בצמתים השונים. כך למשל, ראיונות באזורי מגורים של זרים בת"א התקיימו ברחובות אלנבי, נווה שאנן וצילנוב, ובאילת - בשכונה שבה מתגוררים עובדים זרים.

בצמתי מעבר לעבודה התקיימו הראיונות בתחנות מרכזיות: בת"א (תחנה ישנה וחדשה), חיפה ובאר שבע. באילת – בבתי מלון המעסיקים עובדים זרים. כן התקיימו ראיונות במקומות המפגש ("שוק עובדים"), שבין מעסיקים ועובדים זרים בצמתים בהרצלייה ובבני ברק.

הראיונות בצמתים המזדמנים התקיימו בימים קבועים ובשעות מוגדרות בהן קיים סיכוי גבוה להיענות העובדים להתראיין: בכנסיות נקבעו ראיונות בימי ראשון בבוקר.

בצמתי פנאי – במוצ"ש וערבים אחרים בשבוע.

בצמתי מעבר לעבודה – נקבעו ראיונות בימי ב' - ה' בשבוע בשעות הבוקר ובשעות אחה"צ המאוחרות.

באזורי מגורים – ימי ב' - ה' בשעות אחה"צ וערב.

תמהיל הראיונות בצמתים השונים היה מתוכנן באופן שייתן ביטוי למגוון הרחב של קבוצות המוצא השונות של העובדים: בכלא רוכזו בעיקר עובדים לא חוקיים בבניה שכללו בתחילת איסוף הנתונים בעיקר עובדים מרומניה, תורכיה ומדינות נוספות במזרח אירופה, ובסוף התקופה - עובדים מסין.

בהתאחדות הקבלנים רוכזו כאמור בעיקר עובדים בבניה מרומניה.

בקו לעובד כללו הראיונות עובדים ממגוון ארצות, אך ניתן משקל יתר לראיונות עם עובדים מאפריקה ומדרום אמריקה שייצגים בכלא היה נמוך. קבוצות אלו רואיינו גם במרפאה לעובדים זרים. בשני הצמתים

האחרונים נתנה עדיפות לראיונות עם עובדות זרות ללא היתר שלא נכללו בצמתים הקודמים⁴

בשנת 2000 מספר העובדים הזרים בכלא היה נמוך במיוחד, כפועל יוצא ממדיניות הגרוש המצמצמת שהופעלה בשנה זו, ועל כן, נתקיימו רוב הראיונות בצמתים האחרים. בשנת 2001 היו עיכובים מצד שלטונות הכלא שהגבילו מאד את כניסת המראיינים למקום (בין היתר בשל חילופים אישיים בהנהלת הכלא), ועל כן ניתן משקל יתר לראיונות בצמתים המזדמנים. בשנת 2002 הוחלט על איסוף נתונים רק

באמצעות שאלונים ארוכים בצמתים הקבועים ונקבע כי משקל הראיונות בכלא יהווה 2/3 מסך הראיונות בשנה זו.

בלוח 1 מפורטת התפלגות המדגם לפי שנים וצמתים. בסה"כ, קרוב לשני שלישי מהמרוויינים במדגם- 64%, רואיינו בצמתים מזדמנים באמצעות שאלונים קצרים. השאר התפלגו בין 17% בבתי הסוהר ו- 20% בצמתים הקבועים האחרים- בעיקר בהתאחדות הקבלנים, בקו לעובד ובמרפאות. בשנת 1999 הראיונות התפלגו באופן כמעט שווה בין הצמתים השונים. בשנים 2000-2001, הרוב הגדול של הראיונות התבצעו בצמתים מזדמנים, בעוד שבשנת 2002, כל המרוויינים רואיינו בצמתים קבועים, וכשני שלישי מהם- בבתי הסוהר.

לוח 2 - התפלגות אוכלוסיית הסקר לפי שנים ולפי צמתים באחוזים

השנה	סה"כ במספרים	באחוזים מסה"כ	בבתי הסוהר	בצמתים קבועים אחרים	בצמתים מזדמנים
1999	415.0	100.0	36.6	27.7	35.7
2000	147.0	100.0	1.4	23.8	74.8
2001	1434.1	100.0	3.8	4.3	91.9
2002	820.0	100.0	64.5	35.5	0.0
סה"כ	4416.0		762.0	883.0	2771.0
סה"כ באחוזים		100.0	17.2	20.0	63.8

מעבר לצמתים הקבועים שרוכזו בת"א ובכלא רמלה שבו הוחזקו עובדים ללא היתר, הסקר תוכנן כך שיינתן בו ייצוג לפריסה רחבה של יישובים ואזורים בהם חיים עובדים זרים ללא היתר, זאת על מנת לקבל ייצוג למגוון עיסוקים ומשלחי יד שעובדים זרים עוסקים בהם ביישובים השונים. אין בסקר ייצוג לאזורים חקלאיים מתוך ידיעה מוקדמת ששיעור העובדים הזרים ללא היתר באזורים אלו (בעיקר- עובדים מתאילנד) היה נמוך במיוחד.

לצורך בניית המדגם ניבנו שלושה מרחבים ראשיים שבהם התבצעו ראיונות: (1) חיפה והצפון. (2) ת"א והמרכז. (3) באר שבע והדרום.

מרבית הראיונות בסקר 1999 התקיימו באזור המרכז בו מרוכזים מרבית העובדים הזרים ללא היתר, אך נכללו בסקר גם מרוויינים מאזור הדרום (ב"ש ואילת). החל משנת 2000 כלל הסקר גם את אזור הצפון וחיפה.

בסקר לא נבדקו עובדים זרים בצמתים מזדמנים בירושלים בעיקר בגלל הקושי לעכב עובדים זרים לראיונות באזורי המעבר לעבודה בתחנה המרכזית בירושלים בשל אילוצים ביטחוניים. בנוסף, בתקופות מסוימות מרכזי מגורים, פנאי ודת של עובדים זרים התרכזו בחלק המזרחי של העיר (שבו הדיור היה זול יותר) ושאליו לא נשלחו מראיינים⁵.

5 עם החמרת המתח הביטחוני מתרחשת חזרה של עובדים ללא היתר לחלקה המערבי של ירושלים

כלי המחקר

כפי שכבר צוין, הצמתים השונים בהם רואיינו העובדים הזרים חייבו שימוש בכלי מחקר שונים. בצמתים הקבועים נעשה שימוש בשאלונים ארוכים ובינוניים ובצמתים המזדמנים בשאלונים קצרים.

העובדה שהעובדים הזרים אינם דוברי עברית ורובם גם אינם דוברים אנגלית, חייבה פיתוח של מערך שאלונים בשפות שונות. השפות שאליהן תורגמו השאלונים היו: אנגלית, רומנית, תורכית, רוסית, ספרדית, צרפתית וסינית. בסה"כ כיסו שאלוני המחקר את רוב שפות הדיבור של העובדים הזרים ללא היתר בישראל ורק במספר קטן מאד של מקרים לא התקיימו ראיונות עקב מגבלות שפה.

ריבוי השפות שטופלו בסקר חייב גיוס של מראיינים מיומנים ומשכילים דוברי עברית ואנגלית לצד ידיעת השפות הרלוונטיות.

בצמתים המזדמנים מילוי השאלונים התבצע כמילוי עצמי ע"י העובדים הזרים בנוכחות המראיינים. במצב זה לא ניתן היה לנפות מראש עובדים חוקיים שלא הוגדרו כחלק מאוכלוסיית הסקר. הם אמנם קבלו שאלון ומלאו אותו, אבל שאלונים אלו נופו מהמדגם.

בשל החשש לדווח על שהייתם והעסקתם הלא חוקית בישראל, נמצאו עובדים שלא היה בידם היתר עבודה כחוק אך השיבו בחיוב לשאלה על חוקיות המעמד בארץ, ולכן בנושא זה, לא היה ניתן לסמוך על דיווחי המרואיינים והכללת עובד באוכלוסיית הסקר נקבעה ע"י החוקרים על פי ההגדרות הבאות:

- א. כל העובדים הזרים שדיווחו שנכנסו לארץ ללא היתר עבודה.
- ב. מי שנכנס בהיתר עבודה שתקפו כבר פג במועד הראיון.
- ג. כל מי שדיווח שהוא עובד בהיתר ושוהה בארץ ברציפות תקופה העולה על 27 חודשים.
- ד. כל מי שדיווח ששוהה באשרת תייר ונמצא בישראל תקופה העולה על 6 חודשים (ממועד הכניסה ועד ליום הראיון).
- ה. בנוסף, נכללו בהגדרת עובדים זרים ללא היתר כל מי שדיווח שהוא עובד בהיתר שהגיע מאפריקה או מדרום אמריקה (שלתושביהן לא מונפקים בדרך כלל היתרי עבודה).
- ו. מי שדווח שהוא עובד בהיתר אבל מועסק בנקיון ובטיפול בילדים (ענפים בהם לא נתנו היתרים), מי ששוהה מעל 3 שנים בארץ (שכן מגבלת השהות החוקית היתה 27 חודשים), מי שרואיין בכלא (נכלא כי הפר את תנאי האשרה שבידו ובכך הפך ללא חוקי) וכן עובד שיש לו בני זוג ו/או ילדים בישראל (המעידים על שהות ממושכת בארץ)

עובד ללא היתר הוגדר כמי שעונה לפחות לאחת או ליותר מההגדרות שלעיל.

תהליך בניית הגדרות חוקיות מעמדם של העובדים נערך במספר שלבים. בשלב הראשון נכללו בהגדרה מי שמקיימים לפחות תנאי אחד מתנאים א-ה שלעיל. לפיכך ההתפלגות הראשונה של העובדים ללא היתר הייתה כדלהן:

לוח 3 א': התפלגות אוכלוסיית הסקר לפי הגדרות מקוריות של חוקיות שהיה 1999-2002 במספרים

ובאחוזים

במספרים	באחוזים	
4,416	100.0%	סה"כ
1,702	38.5%	לא חוקי הגדרה עצמית
758	12.2%	לא חוקי- הגיע מאפריקה או דרום אמריקה
169	3.8%	לא חוקי- נכנס עם היתר עבודה- שוהה בארץ יותר מ- 27 חודשים
279	6.3%	לא חוקי- נכנס עם אשרת תייר ושוהה בארץ יותר מחצי שנה
908	20.6%	לא חוקי- רישיון עבודה לא בתוקף
241	5.5%	לא ידוע
361	8.2%	חוקי

התפלגות זו הותירה 241 עובדים במעמד לא ידוע ו-361 עובדים שהמשיכו להיות מוגדרים כחוקיים לכאורה מכיון שלא נכללו באף אחת מההגדרות שלעיל. בשלב זה הופעל סינון חמור יותר שהגדיר כעובד ללא היתר כמי שמתקיים בו תנאי ו'. התפלגות זו נתנה את התוצאה שלעיל:

לוח 3 ב': התפלגות אוכלוסיית הסקר לפי חוקיות שהיה לאחר הפעלת שלב ראשון של סינון 1999-2002,

מספרים ואחוזים

במספרים	באחוזים	
4,416	100.0%	סה"כ
1,054	23.9%	לא חוקי- יש בת זוג או ילדים בארץ
642	14.5%	לא חוקי- רואיין בכלא
979	22.2%	לא חוקי- מועסק בתעשייה, בטיפול ילדים ובניקיון
537	12.2%	לא חוקי- מעל 3 שנים בארץ
1,204	27.3%	לא ידוע

ההגדרה הסופית של עובד ללא היתר כללה כל מי שנכלל בהגדרה של לפחות אחת מתוך שתי מערכות הסינון. לפיכך היתה ההתפלגות כדלהן:

לוח 3 ג': התפלגות אוכלוסיית הסקר לפי חוקיות שהיה לאחר הפעלת שני שלבי סינון, 1999-2002

מספרים ואחוזים

במספרים	באחוזים	
4,416	100.0%	סה"כ
4,091	92.6%	עובד ללא היתר
168	3.8%	לא ידוע
157	3.6%	עובד בהיתר

92.6% הוגדרו כעובדים ללא היתר, 3.6% מהמרואיינים היו עובדים בהיתר ואילו 3.8% מהמרואיינים מעמדם החוקי נותר לא ידוע.

המשתנים שנבדקו בסקר מפורטים ב"קוד בוק" של הסקר לפי פירוט שנים וסוג שאלון. שאלוני המחקר בעברית מופיעים בנספח לאוגדן.

השאלון הקצר נבנה כדי לספק נתונים בסיסיים על העובדים ללא היתר וכלל מידע על ארץ מוצא, גיל, מגדר, מצב משפחתי, השכלה, תאריך כניסה לישראל, סוג אשרה, משלח יד עיקרי וענף בו מועסק, שעות עבודה ושכר ושימוש בשרותי בריאות.

השאלון הארוך נבנה כדי לספק מידע מורחב ומקיף על עבודת זרים ללא היתר בישראל וכלל את המשתנים הבאים:

- ארץ לידה, יבשת לידה, גיל, מגדר, מצב משפחתי, דת, ידיעת עברית, רמת השכלה ושנות לימוד.
- ניידות בני"ל: ארצות נוספות שעבד וחוקיות שהייתו בהן.
- ניסיון תעסוקתי בארץ המוצא: מצב תעסוקתי, משלח יד וענף כלכלי, שכר בארץ המוצא, מעמד מקצועי, שעות עבודה שבועיות.
- שיקולי בחירה בישראל כארץ עבודה.
- רשתות חברתיות מוקדמות לפני הכניסה לארץ ובארץ, כולל סיבות לעזיבת חברים וקרובים.
- השהות בישראל: משך השהות מהכניסה הראשונה, סוג אשרת הכניסה ותקפותה במועד הראיון, משך שהיה מתוכנן בארץ.
- תעסוקה בישראל: ענף ומשלח יד, מעמד בעבודה, שעות עבודה שכר ותנאי העסקה, קיום חוזה העסקה, מספר ימי עבודה שבועי, עבודות נוספות, מועד תשלום: יומי שבועי או חודשי.
- ציות מעסיק לחוקי עבודה: הלנת שכר, החזקת דרכון.
- סיבות לנטישת מעסיק חוקי.
- אבטלה בישראל.
- משפחה בישראל ילדים ובני זוג, הולדת ילדים וגידולם בארץ: שימוש במערכות חינוך מקומיות או מסגרות ייחודיות קהילתיות.
- שרותי בריאות: סוג ביטוח, היקף ותחולה, שימוש בסוגי שירות וטיפול, אשפוזים בבי"ח.
- תנאי דיור: גודל דירה, מספר נפשות ומספר מבוגרים, גובה שכ"ד, איכות דירה ורמת חיים לפי מוצרים חיוניים.
- ניידות גיאוגרפית בישראל וסיבותיה.
- ציות לחוק והיפגעות מעבירות: תכיפות היפגעות העובד ומשפחות, הגורם הפוגע, דווח למשטרה על פגיעה.
- עמדות לגבי כניסה ושהות ללא היתר בישראל.
- חסכוניות והעברות כספים למשפחה בארץ המוצא.

לוח 4: התפלגות אוכלוסיית הסקר לפי יבשות וארצות נבחרות 1999 - 2002, במספרים ובאחוזים

במספרים מוחלטים	באחוזים	
4,387	100.0	סה"כ
1,251	28.2%	אסיה
		מהם:
332	7.6%	תאילנד
415	9.5%	פיליפינים
220	5.0%	סין
1,573	35.8%	מזרח אירופה
		מהם:
913	20.8%	רומניה
556	12.7%	אפריקה
848	19.3%	דרום אמריקה
159	3.6%	מדינות אחרות

ניפוח נתוני הסקר

כאמור לעיל, עקב התנאים האובייקטיביים, לא ניתן היה לדגום מקרית את אוכלוסיית העובדים הזרים ששהו בישראל ללא היתר, ולפיכך, הנשאלים בסקר אינם מייצגים בהכרח את האוכלוסייה המקורית של העובדים ללא היתר על פי החלוקה ליבשות וארצות מוצא בשנים 1999-2002. על מנת לתקן את ההטיה, נתוני הסקר שוקללו בהתאם לאומדני הלמ"ס למספר העובדים זרים ללא היתר ששהו בישראל בכל אחת משנות הסקר. מקדם השקלול חושב באמצעות חלוקה של מספר העובדים בשנה מסוימת ובמדינה מסוימת במדגם לנתון המקביל באוכלוסייה – הנתון של הלמ"ס.

התפלגות אוכלוסיית הסקר בהשוואה לנתוני הלמ"ס לפי יבשות וארצות מוצא עיקריות בכל אחת מהשנים מוצגת בלוח 5⁶.

לוח 5: התפלגות המדגם לעומת נתוני הלמ"ס בשנים 1999 – 2002 לפי יבשות וארצות נבחרות במספרים

	למ"ס				מדגם					
	2002	2001	2000	1999	סה"כ	2002	2001	2000	1999	
אסיה אחר	52727	14500	17969	13048	7210	514	61	165	262	26
תיאלנד	14662	3500	5307	3083	2772	332	38	157	129	8
פיליפינים	27225	9001	8938	6219	3067	415	42	143	208	22
אפריקה	48529	8003	9282	9677	21567	556	122	140	224	70
בריה"מ לשעבר	146836	33299	40612	39326	33599	497	134	142	140	81
אירופה אחר	53660	12410	13352	8495	19403	913	258	187	287	181
דרום אמריקה	61343	20199	21004	19711	429	207	27	47	129	4
אחר	56978	16800	18035	19230	2913	848	33	452	349	14
סין	3003	3003				105	105			
סה"כ	464963	120715	134499	118789	90960	4387	820	1433	1728	406

(*) סה"כ לשנים 1999-2002 מקור: למ"ס, הודעה לעיתונות יולי 2004.

⁶ אין התאמה מלאה בין לוח 5 ללוח 4. ההבדלים נובעים מהבדלים בהגדרות (בסקר לעומת למ"ס) של המדינות האסייתיות של חבר העמים לשעבר.

רשימת לוחות

- עמ' 17**   **לוח 1: מאפייני רקע של עובדי זרים ללא היתר**
- לוח 1.1: עובדים זרים ללא היתר לפי מגדר וגיל
לוח 1.2: עובדים זרים ללא היתר לפי מצב משפחתי ושנות לימוד
לוח 1.3: עובדים זרים ללא היתר לפי דת וידיעת עברית
- עמ' 20**   **לוח 2: מאפייני התעסוקה ביבשות ובארצות המוצא**
- לוח 2.1: עובדים זרים ללא היתר לפי מצב התעסוקה ומשלח היד בארץ המוצא ולפי ניסיון בעבודה מחוץ לארץ המוצא
לוח 2.2: עובדים זרים ללא היתר לפי ענף כלכלי בארץ המוצא
- עמ' 22**   **לוח 3: מאפייני הכניסה לישראל של עובדים זרים ללא היתר**
- לוח 3.1: עובדים זרים ללא היתר לפי שהות בישראל בעבר, הסיבות לעזיבת ארץ המוצא ולבחירה בישראל, הגורם שסייע למצוא עבודה בישראל
לוח 3.2: עובדים זרים ללא היתר לפי סוג הסכם העבודה בישראל
לוח 3.3: עובדים זרים ללא היתר לפי סוג אשרה בכניסה ומשך השהות בישראל
- עמ' 25**   **לוח 4: עובדים זרים ללא היתר בשוק העבודה המקומי**
- לוח 4.1: עובדים זרים ללא היתר לפי מעמד בעבודה וענף כלכלי אחרון בישראל
לוח 4.2: עובדים זרים ללא היתר לפי משלח יד אחרון בישראל
לוח 4.3: עובדים זרים ללא היתר מספר מקומות העבודה בישראל ושעות עבודה בחודש
- עמ' 28**   **לוח 5: שכר ותנאי העסקה**
- לוח 5.1: עובדים זרים ללא היתר לפי שכר לשעה, שכר לחודש והטבות נלוות
- עמ' 30**   **לוח 6: המעבר לעבודה ללא היתר**
- לוח 6.1: עובדים זרים ללא היתר לפי הסיבות לעזיבת המעסיק החוקי ומצב התעסוקה ללא היתר
לוח 6.2: עובדים זרים ללא היתר לפי שכר ותנאי העבודה אצל מעסיק ללא היתר בהשוואה לתנאים בתקופת ההיתר
- עמ' 32**   **לוח 7: אבטלת עובדים זרים ללא היתר**
- לוח 7.1: עובדים זרים ללא היתר לפי אחוז המובטלים ומשך האבטלה
- עמ' 33**   **לוח 8: רמת חיים ותנאי דיור בישראל**
- לוח 8.1: עובדים זרים ללא היתר לפי אזור מגורים ושינוי מקום מגורים
לוח 8.2: עובדים זרים ללא היתר לפי ניידות מהפריפריה למרכז וסיבותיה ולפי צפיפות דיור⁽¹⁴⁾
לוח 8.3: עובדים זרים ללא היתר לפי איכות המגורים, וגובה שכ"ד

- לוח 9: צריכה ושימוש בשירותי בריאות**
עמ' 36
- לוח 9.1: עובדים זרים ללא היתר לפי בדיקת סריקה לפני הכניסה לישראל, קיום וסוג בטוח רפואי
- לוח 9.2: עובדים זרים ללא היתר לפי תכיפות השימוש בשירותי בריאות, אשפוז בבי"ח, הפגעות בתאונות דרכים
- לוח 10: חסכון חודשי והעברות כספים לחו"ל**
עמ' 38
- לוח 10.1: עובדים זרים ללא היתר לפי חסכון חודשי וגובה העברות הכספים לחו"ל (\$)
- לוח 11: סדר ציבורי**
עמ' 39
- לוח 11.1: היפגעות עובדים זרים ללא היתר בשל אי ציות מעסיק לחוקי עבודה, היפגעות מעבירות אחרות ומידת הדיווח על היפגעות
- לוח 12: רשתות חברתיות בישראל**
עמ' 40
- לוח 12.1: עובדים זרים לפי הכריות מוקדמות בישראל, כניסה וחוקיות עבודה בארץ של בני משפחה וחברים
- לוח 12.2: עובדים ללא היתר לפי עזיבת בני משפחה וקרובים את הארץ, הסיבות לעזיבה ועמדות כלפי כניסה ועבודה בישראל ללא היתר

לוח 1: מאפייני רקע של עובדים זרים ללא היתר

לוח 1.1: עובדים זרים ללא היתר לפי מגדר וגיל

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	סין	פיליפינים	תאילנד			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	מגדר
73.3	67.4	72.4	91.4	77.5	87.2	37.7	95.4	75.0	75.5	גברים
26.7	32.6	27.6	8.6	22.5	12.8	62.3	4.6	25.0	24.5	נשים
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	גיל
18.2	13.9	6.9	5.0	8.6	10.0	6.8	3.6	8.5	9.6	עד 25
31.6	29.4	29.3	16.3	32.3	32.6	48.8	28.9	36.6	27.3	26-30
27.7	33.4	29.1	22.2	24.6	29.3	28.5	46.3	28.1	27.1	31-35
6.2	14.2	18.9	24.0	20.7	21.8	9.6	13.9	14.4	17.8	36-40
9.6	5.1	10.5	18.2	13.1	4.3	3.8	4.4	5.8	10.1	41-45
6.7	4.0	5.4	14.3	10.6	2.0	2.6	2.9	6.7	8.1	46+
31.7	31.9	33.6	37.0	35.1	32.2	30.9	32.5	32.5	33.8	ממוצע גיל

לוח 1.2: עובדים זרים ללא היתר לפי מצב משפחתי ושנות לימוד

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	תאילנד	פיליפינים	סין			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	מצב משפחתי
41.1	49.9	60.5	72.6	63.3	67.0	40.5	67.4	54.3	58.5	סה"כ נשוי
46.8	39.2	34.1	14.5	20.8	27.5	52.9	28.7	40.6	29.8	רווק
12.1	10.9	5.4	12.9	15.9	5.4	6.6	4.0	5.1	11.8	גרוש + אלמן
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	אישה בישראל
3.0	11.6	11.3	1.0	1.6	2.5	6.1	2.2	4.3	4.5	מהם: יש ילדים
10.7	24.1	24.4	15.4	13.7	3.6	11.3	14.2	11.4	15.6	אין ילדים
39.5	25.0	31.1	69.4	63.9	66.6	30.2	55.1	43.7	50.3	משפחה בחו"ל
46.8	39.3	33.2	14.2	20.8	27.3	52.3	28.5	40.6	29.6	רווקים
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	שנות לימוד
37.3	20.0	27.9	16.3	22.0	55.5	48.7	78.1	48.0	28.0	עד 9 שנ"ל
11.3	16.0	11.7	28.0	40.8	30.1	18.4	9.3	23.7	30.1	10
14.0	16.3	9.4	16.1	12.2	7.7	8.2	3.3	6.6	11.6	11
14.8	30.7	15.0	24.9	12.0	5.4	8.5	5.0	8.3	13.8	12
22.7	17.1	36.0	14.6	13.0	1.3	16.1	4.4	13.4	16.5	13+
10.4	10.9	10.9	10.9	10.5	9.1	9.8	8.4	9.4	10.4	ממוצע שנות לימוד

לוח 1.3: עובדים זרים ללא היתר לפי דת וידיעת עברית

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	תאילנד	פיליפינים	סין			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	דת
87.7	88.9	86.9	84.1	86.5	86.2	82.0	70.7	84.7	86.5	נוצרים
12.3	11.1	13.1	15.9	13.5	13.8	18.0	29.3	15.3	13.5	מוסלמים ⁽¹⁾
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	ידיעת עברית
66.3	77.4	56.6	46.4	56.5	14.0	74.7	47.9	55.3	49.8	יודעים מעט
33.7	22.6	43.4	53.6	43.5	86.0	25.3	52.1	44.7	50.2	לא יודעים

(1) כולל אחר

לוח 2: מאפייני התעסוקה ביבשות ובארצות המוצא

לוח 2.1: עובדים זרים ללא היתר לפי מצב התעסוקה ומשלח היד בארץ המוצא ולפי ניסיון בעבודה מחוץ לארץ המוצא

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	סין	פיליפינים	תאילנד			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	תעסוקה בארץ המוצא
10.4	19.7	23.4	5.5	13.0	6.9	18.8	10.8	16.9	15.7	לא בכוח העבודה
30.0	11.3	21.9	26.8	30.4	23.2	20.7	20.9	24.7	26.2	מובטל
59.5	69.1	54.7	67.8	56.6	69.9	60.5	68.3	58.4	58.1	מועסק
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	מקצוע בארץ המוצא
33.5	14.9	24.1	6.4	15.4	8.2	26.1	5.4	15.1	16.9	אקדמאים, חופשיים ⁽²⁾
10.8	12.4	15.2	4.0	11.9	4.0	18.7	7.5	14.3	12.8	שירותים ומכירות
4.9	3.0	2.9	0.4	1.4	7.9	2.3	4.9	6.2	3.0	חקלאות
0.0	8.5	8.4	44.4	26.0	52.1	7.7	61.8	24.0	20.4	עובדים בבנין
13.3	22.6	18.3	30.9	23.8	16.1	13.4	7.1	15.0	20.6	מקצועיים אחרים
37.4	38.6	31.0	14.0	21.6	11.7	31.7	13.2	25.4	26.3	לא מקצועיים ⁽³⁾
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	עבודה מחוץ לארץ המוצא⁽⁴⁾
46.1	9.8	23.1	16.4	24.7	4.1	2.4	0.0	19.1	22.6	עבד מחוץ לארץ המוצא

(2) כולל טכנים ופקידים

(3) עובדים לא מקצועיים בעבודות בניה ותעשייה

(4) לא בישראל

לוח 2.2: עובדים זרים ללא היתר לפי ענף כלכלי בארץ המוצא

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	תאילנד	פיליפינים	סין			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	ענף כלכלי
1.6	7.4	11.0	2.4	2.8	4.4	4.2	3.3	7.6	4.9	חקלאות
11.9	15.3	9.8	11.2	11.1	7.1	14.8	2.8	8.9	11.2	תעשייה
20.5	14.6	17.2	64.4	44.0	52.3	10.1	73.1	33.5	34.8	בניה חשמל ומים ⁽⁵⁾
39.7	24.8	14.9	9.3	15.4	13.2	13.3	14.6	13.7	17.5	אירוח ואוכל
10.2	18.3	20.7	7.0	9.8	21.5	21.8	4.9	20.7	13.8	שירותים עסקיים
16.0	19.6	26.4	5.8	16.9	1.5	35.7	1.3	15.5	17.8	מגזר ציבורי ⁽⁶⁾

(5) בענפים אלו הועסקו עובדים מעטים (6) כולל מינהל ומינהל מקומי

לוח 3: מאפייני הכניסה לישראל של עובדים זרים ללא היתר

לוח 3.1: עובדים זרים ללא היתר לפי שהות בישראל בעבר, הסיבות לעזיבת ארץ המוצא ולבחירה בישראל, הגורם שסייע למצוא עבודה בישראל

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מזרח אירופה			אסיה	סה"כ	
			רומניה	מזרח אירופה	סין	פיליפינים	תאילנד			
43.1	12.7	8.7	23.8	19.9	0.9	8.7	16.7	9.4	17.9	% ששהו בעבר בישראל
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	סיבת עזיבת ארץ המוצא
22.6	23.2	24.9	20.3	25.9	14.8	30.0	34.3	32.5	27.0	אבטלה
23.0	73.9	47.0	69.5	58.2	73.6	67.5	65.7	63.3	58.7	שכר נמוך
54.4	2.9	28.1	10.2	15.9	11.5	2.5	0.0	4.2	14.3	אחר
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	סיבות הבחירה בישראל
19.9	13.0	19.9	30.0	26.1	21.6	17.4	26.6	28.1	24.3	יש עבודה
10.5	46.2	26.0	40.5	37.7	61.2	40.2	43.1	41.8	37.6	שכר גבוה
69.6	40.8	54.0	29.5	36.2	17.2	42.4	30.3	30.1	38.1	אחר
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	סייעו למצוא עבודה בישראל
46.1	20.2	13.5	35.7	31.0	67.5	55.2	72.0	37.8	30.6	חברות כ"א בארץ המוצא
15.4	0.0	11.5	57.9	23.6	12.2	12.1	22.2	12.6	16.7	חברות כ"א בישראל
9.2	76.6	58.1	6.0	13.2	12.0	28.7	4.9	29.2	28.4	חברים בישראל
29.4	3.3	16.9	0.3	32.2	8.3	4.0	0.9	20.3	24.3	לא הייתה עבודה כשהגיע

לוח 3.2: עובדים זרים ללא היתר לפי סוג הסכם העבודה בישראל

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	תאילנד	פיליפינים	סין			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	הסכם ההעסקה בישראל
16.2	81.0	39.5	39.7	24.5	5.8	44.2	58.7	30.2	32.7	עם המעביד עם חברת כ"א :
20.7	3.2	5.4	20.0	15.2	7.6	16.7	8.7	11.1	12.7	ישראלית
6.2	--	4.4	11.6	8.0	68.8	11.5	10.9	15.1	8.0	בארץ המוצא
14.8	9.3	13.5	5.5	23.6	7.9	13.6	19.9	12.5	18.5	אין הסכם
42.1	6.5	37.2	23.3	28.8	9.9	14.0	1.8	31.1	28.1	לא ידוע

לוח 3.3: עובדים זרים ללא היתר לפי סוג אשרה בכניסה ומשך השהות בישראל

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	תאילנד	פיליפינים	סין			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	סוג אשרה בכניסה⁽⁷⁾
77.2	92.6	92.8	11.3	47.4	18.4	31.7	17.1	42.1	58.9	אשרת תייר
22.8	7.4	7.2	88.7	52.6	81.6	68.3	82.9	57.9	41.1	אשרת עובד זר
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	משך השהות בישראל⁽⁸⁾
32.9	9.7	17.8	16.0	24.0	34.4	5.5	10.7	20.2	20.4	עד שנה
9.8	6.0	7.5	12.5	12.9	18.6	7.5	7.1	10.5	10.6	1-1.5 שנים
7.4	11.6	7.0	9.8	14.0	9.2	11.1	7.8	11.0	11.9	1.5-2 שנים
10.2	14.6	12.6	11.6	12.6	7.9	17.4	11.3	14.6	13.1	2-2.5 שנים
11.3	16.2	13.1	15.2	12.5	12.7	15.3	17.1	13.5	13.6	2.5-3.0 שנים
8.9	16.7	16.5	19.2	14.4	9.9	32.0	32.7	20.8	16.4	3-4 שנים
19.5	25.2	25.6	15.7	9.5	7.4	11.2	13.4	9.3	14.0	+4 שנים
36.9	40.7	36.1	31.7	26.5	24.0	33.9	33.4	28.7	30.7	ממוצע חודשים

(7) בכניסה האחרונה לישראל

(8) ממועד הכניסה ועד לראיון

לוח 4: עובדים זרים ללא היתר בשוק העבודה המקומי

לוח 4.1: עובדים זרים ללא היתר לפי מעמד בעבודה וענף כלכלי אחרון בישראל

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			רומניה	מזרח אירופה	סין	פיליפינים	תאילנד			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	המעמד בעבודה בישראל
20.3	24.6	28.4	32.4	28.9	8.0	38.4	25.4	20.9	26.0	עבודות מזדמנות
79.7	75.4	71.6	67.6	71.1	92.0	61.6	74.6	79.1	74.0	אצל מעסיק קבוע ענף כלכלי⁹
2.2	2.1	0.8	0.8	2.0	2.1	0.6	7.5	2.7	2.0	חקלאות
23.1	15.0	9.6	72.4	49.2	63.0	8.1	64.1	31.8	34.9	בנייה, חשמל ומים
37.2	28.4	20.7	9.0	18.3	13.0	5.6	14.7	19.4	21.4	אירוח ואוכל
4.7	3.8	2.0	2.9	3.5	0.6	0.1	0.4	1.9	3.3	תעשייה
1.5	9.8	5.5	2.6	2.5	2.3	27.7	2.6	9.9	5.2	בריאות וסיעוד
14.3	28.4	49.7	6.8	11.3	11.7	53.6	8.6	26.4	20.7	שירותים בבתי פרטיים
16.9	12.4	11.7	5.4	13.1	7.4	4.2	2.1	7.9	12.4	אחר

(9) של מקום העבודה האחרון בישראל

לוח 4.2: עובדים זרים ללא היתר לפי משלח יד אחרון בישראל

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	סין	פיליפינים	תאילנד		
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	משלח היד האחרון בישראל
18.0	11.3	7.2	56.5	33.0	56.1	6.4	55.5	26.1	סה"כ מקצועות הבנייה מהם:
2.1	0.3	0.2	7.4	3.6	23.4	0.0	0.5	4.7	טייחים
0.7	1.0	1.0	18.0	4.8	5.6	2.5	16.3	5.3	טפסנים וברזלנים
1.9	1.4	0.6	3.7	4.7	3.0	0.7	5.5	1.9	שרברבים
13.2	8.6	5.5	27.5	19.9	24.0	3.2	33.2	14.2	עובדי בנייה אחרים
0.7	2.4	1.5	0.6	1.3	1.9	0.7	6.8	2.2	עובדי חקלאות
8.7	6.1	2.5	17.4	15.0	0.3	1.9	7.0	4.8	ע. מקצועיים אחרים
2.4	10.6	5.3	4.5	6.2	2.0	46.9	6.9	18.0	8.8 מטפלים סיעודיים
18.9	22.3	27.7	13.2	18.4	11.8	7.5	8.6	19.4	20.7 ניקיון ומטבח במוסדות
5.4	19.4	41.9	2.9	6.1	7.4	17.1	3.6	12.0	12.8 ניקיון בבתים
7.4	6.5	3.2	0.8	1.8	2.6	16.3	1.9	5.9	3.7 מטפלים בילדים
38.6	21.3	10.7	3.9	12.7	18.0	3.1	9.8	11.1	14.7 עובדים אחרים

לוח 4.3: עובדים זרים ללא היתר, מספר מקומות העבודה בישראל ושעות עבודה בחודש

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			רומניה	מזרח אירופה	סין	פיליפינים	תאילנד			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	מספר מקומות העבודה⁽¹⁰⁾
50.3	57.4	42.1	64.1	65.2	71.0	55.5	72.9	58.4	56.9	1
11.8	15.6	12.7	18.2	11.7	9.4	20.5	11.6	15.5	13.2	2
31.4	13.4	19.9	14.1	8.5	4.7	7.7	3.3	9.6	13.3	3-4
6.5	13.6	25.3	3.7	14.5	14.9	16.3	12.2	16.5	16.6	5+
3.2	3.3	3.8	2.7	3.4	2.4	3.4	2.8	3.5	3.4	ממוצע מקומות עבודה
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	שעות עבודה בחודש⁽¹¹⁾
26.0	22.9	40.6	4.6	7.2	10.2	15.0	4.7	11.2	14.3	עד 200
32.9	22.9	19.9	16.4	18.5	26.9	12.0	19.5	20.2	20.2	201-240
11.7	14.5	9.7	21.2	16.4	28.7	12.2	22.2	17.0	15.3	241-250
4.5	9.5	7.8	17.1	17.6	12.0	8.6	16.1	10.8	13.3	251-280
17.0	23.1	11.4	26.3	24.4	17.7	25.2	25.0	22.1	22.4	281-320
7.9	7.2	10.5	14.5	15.8	4.5	27.0	12.5	18.7	14.5	320+
										ממוצע שעות בחודש בכל
218.9	239.8	211.5	272.3	268.6	249.0	269.8	268.6	264.4	256.1	העבודות

(10) בישראל

(11) מקומות העבודה

לוח 5: שכר ותנאי העסקה

לוח 5.1: עובדים זרים ללא היתר לפי שכר לשעה, שכר לחודש והטבות נלוות

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מזרח אירופה			אסיה	סה"כ	
			רומניה		סין	פיליפינים	תאילנד			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	שכר לשעה⁽¹²⁾, בש"ח
18.2	13.3	11.7	21.4	21.6	27.3	26.2	19.4	23.3	19.6	עד 11.99
13.8	12.1	13.9	23.5	21.0	26.9	17.8	21.7	20.0	18.6	12-13.99
13.9	16.4	24.3	19.6	22.2	10.8	17.4	22.2	19.1	20.9	14-15.99
9.3	21.9	13.3	19.1	14.7	9.1	12.7	21.9	14.1	14.9	16-17.99
22.8	12.6	17.3	10.4	11.1	12.0	11.3	9.8	11.0	12.4	18-20.99
21.9	23.8	19.5	6.0	9.3	13.8	14.6	5.1	12.5	13.6	21+
18.2	18.7	17.2	15.0	15.5	15.2	15.6	15.0	15.5	16.2	ממוצע שכר לשעה
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	שכר לחודש⁽¹²⁾ בישראל
38.7	9.5	31.6	15.0	14.9	32.0	15.8	9.9	16.5	17.0	עד 2950
7.0	8.8	11.0	11.6	13.3	12.5	12.9	11.7	12.8	12.2	2951-3250
10.5	8.6	8.9	10.0	8.6	10.0	9.5	7.6	8.6	8.8	3251-3499
9.4	17.7	15.6	17.2	15.9	17.5	18.4	20.2	18.7	16.3	3500-3999
9.3	19.1	13.2	18.0	17.1	4.9	10.7	15.7	14.1	16.1	4000-4499
3.1	10.9	7.5	13.8	12.3	3.3	8.5	16.0	10.3	10.9	4500-4999

(12) השכר הנומינלי מכל העבודות בישראל

לוח 5.1 המשך : עובדים זרים ללא היתר לפי שכר לשעה, שכר לחודש והטבות נלוות

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מזרח אירופה	מהם:			אסיה	סה"כ	
			רומניה	סין		פיליפינים	תאילנד				
7.7	12.9	5.0	6.2	7.5	3.8	11.9	9.5	7.8	8.1	5000-5499	
14.1	12.4	7.1	8.2	10.4	16.0	12.3	9.4	11.2	10.6	5500+	
3,575	4,190	3,536	3,923	4,004	3,738	3,978	4,074	3,959	3,957	ממוצע שכר לחודש	
										אחוז המקבלים השתתפות :	
40.0	62.6	62.1	54.3	44.0	23.3	82.7	70.2	60.5	51.5	הטבות נלוות לשכר ⁽¹³⁾	
30.5	46.9	23.2	81.8	56.8	31.1	71.1	61.4	50.8	49.5	בהוצ' מגורים מהמעסיק ⁽¹⁴⁾	
12.4	71.2	38.0		47.9	20.3	62.0	78.5	45.1	47.7	בביטוח רפואי מהמעסיק	
19.8	37.6	42.3	60.4	43.7	11.1	37.7	22.3	28.3	38.8	בהוצאות נסיעה	

(13) הוצאות נסיעה, ביטוח בריאות, ארוחות, דיור

(14) אחוז המקבלים כולל השתתפות מלאה וחלקית, הן אם נוכו ממנה סכומים והן אם לאו.

לוח 6: המעבר לעבודה ללא היתר

לוח 6.1: עובדים זרים ללא היתר לפי הסיבות לעזיבת המעסיק החוקי ומצב התעסוקה ללא היתר

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:	מזרח אירופה	מהם:		אסיה	סה"כ		
			רומניה		פיליפינים	סין				
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	סיבת עזיבת מעסיק בהיתר	
30.4	0.0	15.0	8.4	4.0	28.2	33.0	14.3	25.1	11.5	העבודה הסתיימה
0.0	2.1	60.0	44.8	43.1	12.8	6.6	17.4	9.9	31.2	רצון לשפר שכר או תנאים
50.8	54.3	14.9	45.4	45.1	35.9	57.1	68.4	55.7	47.8	המעסיק לא עמד בהבטחות
18.8	43.6	10.0	1.4	6.8	23.1	3.3	0.0	9.4	9.5	אחר
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	מצב תעסוקה⁽¹⁵⁾
33.7	0.0	16.1	6.3	8.5	14.9	9.7	6.3	12.5	10.0	המשיך לעבוד אצל אותו מעסיק
66.3	75.1	83.9	80.3	82.4	71.5	90.3	93.7	77.6	82.4	עבר למעסיק אחר
0.0	24.9	0.0	13.4	9.2	13.7	0.0	0.0	9.8	7.6	לא עבד או אחר

(15) אחרי תקופת ההעסקה בהיתר

לוח 6.2: עובדים זרים ללא היתר לפי שכר ותנאי העבודה אצל מעסיק אחרון ללא היתר בהשוואה לעבודה בתקופת ההיתר

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	תאילנד	פיליפינים	סין			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	שכר כיום
72.7	73.8	65.6	64.1	67.8	66.2	82.6	87.3	76.8	70.7	טוב יותר היום
0.0	20.8	23.5	28.2	25.3	20.2	16.7	10.9	17.8	22.2	ללא הבדל
27.3	5.4	10.8	7.7	6.9	13.6	0.7	1.8	5.3	7.0	גרוע יותר היום
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	ענין בעבודה כיום
90.5	73.4	64.8	34.2	50.3	48.2	70.8	70.8	57.6	56.3	טוב יותר היום
0.0	26.2	29.9	33.9	28.9	36.9	27.0	28.3	33.2	29.2	ללא הבדל
9.5	0.4	5.3	31.9	20.8	14.8	2.2	0.9	9.3	14.5	גרוע יותר היום
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	תנאים פיזיים כיום
100.0	79.2	52.2	38.4	42.5	52.5	69.9	73.3	61.4	53.4	טוב יותר היום
0.0	20.4	38.7	37.9	40.4	23.3	27.7	25.8	28.6	34.1	ללא הבדל
0.0	0.4	9.1	23.8	17.1	24.2	2.4	0.9	10.0	12.5	גרוע יותר היום
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	יחס ממונים כיום
94.7	78.8	67.1	56.1	57.5	63.1	73.7	67.5	61.7	62.6	טוב יותר היום
5.3	20.8	28.6	26.1	31.0	31.3	24.7	30.7	33.2	29.5	ללא הבדל
0.0	0.4	4.4	17.8	11.5	5.6	1.6	1.8	5.1	7.9	גרוע יותר היום

לוח 7: אבטלת עובדים זרים ללא היתר

לוח 7.1: עובדים זרים ללא היתר לפי אחוז המובטלים ומשך האבטלה

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			רומניה	מזרח אירופה	סין	פיליפינים	תאילנד			
11.8	0.0	24.5	9.4	11.4	44.9	4.1	0.0	11.8	11.7	% שנחשפו לאבטלה ⁽¹⁶⁾
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	משך האבטלה ⁽¹⁶⁾ , בשבועות
0.0	12.4	17.7	22.2	23.0	9.4	6.8	0.0	31.1	22.3	עד 4
0.0	8.3	25.0	11.8	21.7	23.9	13.4	100.0	16.9	19.4	5-8
0.0	8.3	2.2	39.0	22.8	28.0	52.8	0.0	12.8	15.1	9-12
0.0	4.4	23.6	12.5	11.4	22.9	6.8	0.0	20.5	14.6	13-20
0.0	41.1	16.0	3.4	9.8	8.1	6.8	0.0	8.4	12.2	21-24
100	25.5	15.6	11.2	11.3	7.7	13.4	0.0	10.3	16.4	25+
28	24	16	14	4	15	16	8	3	16	ממוצע שבועות אבטלה

(16) בשנה האחרונה

לוח 8: רמת חיים ותנאי דיור בישראל

לוח 8.1: עובדים זרים ללא היתר לפי אזור מגורים ושינוי מקום מגורים

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			רומניה	מזרח אירופה	תאילנד	פיליפינים	סין			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	אזור המגורים
72.4	73.6	63.7	33.9	41.1	19.5	63.8	59.6	47.6	48.6	תל אביב
19.2	14.7	20.4	33.7	33.6	28.3	33.8	38.5	31.3	29.6	גוש דן (למעט ת"א)
4.5	2.9	6.8	14.2	9.0	11.7	0.0	0.0	3.4	6.8	ירושלים ונפת אשקלון
0.0	5.8	1.1	11.7	9.6	21.6	2.5	1.9	4.8	7.3	חיפה והצפון
3.9	2.9	8.0	6.6	6.7	18.9	0.0	0.0	12.9	7.7	דרום (כולל אילת)
										שינוי מגורים¹⁷
										לא שינה את מקום
30.8	57.8	42.4	22.8	31.1	23.1	34.2	39.6	42.1	36.7	המגורים בארץ
37.1	9.0	27.9	14.6	19.0	8.9	30.5	20.7	23.5	20.8	החליף דירה בישוב
32.1	33.2	29.6	62.6	49.9	68.0	35.3	39.7	34.3	42.5	החליף ישוב

(17) מאז הכניסה לישראל, הסיבות לשינוי מגורים מופיעות בלוח 8.2

לוח 8.2: עובדים זרים ללא היתר לפי ניידות מקום המגורים של העובד וסיבותיה ולפי צפיפות דיור⁽¹⁸⁾

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	תאילנד	פיליפינים	סין			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	ניידות של מקום מגורים
34.7	94.3	30.4	34.3	39.7	27.3	50.9	94.7	45.5	44.0	עבר למרכז הארץ
52.5	5.7	55.7	52.1	49.3	45.4	49.1	5.3	44.2	45.7	ללא שינוי
12.8	0.0	13.9	13.6	11.0	27.3	0.0	0.0	10.3	10.3	עבר לפריפריה
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	הסיבות לשינוי המגורים
39.2	7.8	39.7	19.1	12.4	6.0	6.9	21.6	14.1	15.7	רצון לחסכון בשכר דירה
19.6	56.8	30.4	28.0	23.8	0.0	41.1	48.5	28.5	27.1	רצון לשפר תנאים
0.0	14.1	4.8	6.8	9.5	3.3	9.0	5.5	5.2	8.3	חשש להיתפס
15.3	21.3	19.7	44.8	45.8	80.9	43.0	24.4	44.8	40.8	שינוי מקום עבודה
25.9	0.0	5.5	1.3	8.5	9.8	0.0	0.0	7.4	8.1	אחר
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	צפיפות דיור⁽¹⁸⁾
78.9	26.9	36.1	21.8	28.4	11.4	51.7	13.8	32.1	31.5	עד 1
0.0	6.6	22.7	12.7	17.1	11.6	8.3	2.3	13.9	15.2	1.1 - 1.9
0.0	23.9	28.6	26.6	23.5	22.9	22.7	35.5	25.4	24.1	2
21.1	37.3	11.9	29.4	16.9	22.1	9.6	44.5	16.7	18.1	2.1 - 3
0.0	5.3	0.7	9.5	14.2	32.1	7.6	3.9	11.9	11.0	3.1+
1.2	2.1	1.6	2.2	2.1	3.6	1.7	2.3	2.1	2.0	צפיפות דיור ממוצעת

(18) מספר נפשות לחדר

לוח 8.3: עובדים זרים ללא היתר לפי איכות המגורים, וגובה שכ"ד

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	תאילנד	פיליפינים	סין			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	איכות המגורים בדירה⁽¹⁹⁾
13.1	4.5	10.1	5.1	9.3	22.1	0.0	10.1	4.9	8.2	יש בדירה עד 3 פריטים
7.8	11.6	17.5	12.6	13.0	34.3	10.9	7.6	20.9	14.9	4
18.0	7.5	16.8	18.2	17.2	32.3	12.0	26.5	20.8	16.8	5
7.8	51.1	26.0	43.2	36.4	9.7	22.4	46.8	26.0	34.0	6
53.2	25.5	29.5	20.9	24.1	1.6	54.7	9.0	27.4	26.0	7
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	שכר דירה כללי ב- \$
3.5	27.7	28.2	39.7	21.2	25.5	27.7	14.3	13.2	20.1	עד 300
9.0	46.7	16.9	22.6	27.3	9.1	19.9	31.2	24.2	26.6	301-400
24.3	14.4	29.2	21.5	31.8	22.8	15.2	42.9	32.3	29.6	401-500
63.2	11.2	25.7	16.1	19.8	42.5	37.1	11.6	30.4	23.7	501+
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	שכר הדירה שמשלם העובד⁽²⁰⁾
2.7	30.7	14.5	33.6	22.5	36.2	31.2	47.1	33.7	23.4	עד 99
7.0	6.4	12.9	30.4	20.5	30.0	35.9	42.8	23.2	18.2	100
0.0	11.4	30.4	19.7	26.7	25.5	9.6	7.9	26.7	25.0	101-150
71.5	12.9	35.3	10.7	18.1	4.6	13.8	2.1	7.0	20.2	151-250
18.8	38.7	7.0	5.6	12.1	3.7	9.6	0.0	9.3	13.2	251+

(19) איכות המגורים הוגדרה לפי המצאות בדירה של הפריטים הבאים: שרותים בדירה, מתקן לחימום מיים, מקרר, כיריים לבישול, טלפון, טלביזיה, מחשב (20) ב- \$

לוח 9: צריכה ושימוש בשירותי בריאות

לוח 9.1: עובדים זרים ללא היתר לפי בדיקה רפואית לפני הכניסה לישראל וקיום בטוח רפואי

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	תאילנד	פיליפינים	סין			
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	בדיקה רפואית⁽²¹⁾
37.2	19.1	47.3	92.5	61.6	84.9	62.2	77.1	46.3	52.0	נבדק
62.8	80.9	52.7	7.5	38.4	15.1	37.8	22.9	53.7	48.0	לא נבדק
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	ביטוח רפואי
69.5	76.1	81.1	73.6	77.7	68.0	59.1	74.0	70.8	76.8	אין
30.5	23.9	18.9	26.4	22.3	32.0	40.9	26.0	29.2	23.2	יש
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	סוג של בטוח רפואי⁽²²⁾
0.0	24.9	25.1	60.7	57.3	16.7	23.8	21.7	27.0	42.2	ביטוח מקיף ⁽²³⁾
0.0	31.1	12.8	2.0	3.7	0.0	8.6	3.2	6.0	9.3	ביטוח חלקי
0.0	31.6	44.3	22.8	15.1	0.0	43.7	38.9	30.1	23.2	ביטוח רק לתאונות
100.0	12.4	17.7	14.5	23.8	83.3	24	36.2	36.9	25.3	לא יודע

(21) הבדיקה הרפואית נערכה בחו"ל לפני הכניסה לישראל
 (22) לבעלי ביטוח
 (23) מחלות ותאונות

לוח 9.2: עובדים זרים ללא היתר לפי השמוש בשירותי בריאות, אשפוז בבי"ח, הפגעות בתאונות דרכים

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			סה"כ			
			מזרח אירופה	רומניה	תאילנד	פיליפינים	סין				
77.3	45.3	61.3	74.8	76.1	78.5	57.3	62.5	68.8	69.3	⁽²⁴⁾ השימוש בשירותי בריאות	
10.0	19.4	14.6	14.1	14.9	13.0	16.0	14.1	14.5	15.1	לא השתמש	
2.6	22.2	12.2	5.7	4.0	5.7	12.0	8.9	7.6	7.8	כן, בשירות אחד	
10.1	13.1	11.9	5.4	5.1	2.8	14.7	14.6	9.1	7.8	כן, ב- 2-3 שירותים	
											כן, ב- 3 שירותים או יותר
12.1	5.9	10.6	8.0	7.7	6.1	9.7	13.0	10.0	7.8	% העובדים שאושפזו בבי"ח ⁽²⁵⁾	
10.9	6.0	6.3	11.2	12.3	6.6	4.9	27.1	10.9	10.6	% העובדים שנפגעו בתאונות	

(24) השמוש נבדק על פי ביקורים במרפאות, אצל רופא פרטי, במכוני בדיקות ובבי"ח.
 (25) במהלך השהות בישראל

לוח 10: חסכון חודשי והעברות כספים לחו"ל

לוח 10.1: עובדים זרים ללא היתר לפי חסכון חודשי וגובה העברות הכספים לחו"ל (ב-\$)

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מזרח אירופה			מהם:			סה"כ	
			רומניה		סין	פיליפינים	תאילנד	אסיה				
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	חסכון חודשי, \$ ⁽²⁶⁾	
68.5	34.5	52.2	13.4	15.0	12.5	8.9	10.0	19.6	23.1	עד 300		
11.4	41.3	34.3	34.7	32.1	28.3	48.1	58.9	36.2	33.6	301-500		
0.0	16.6	7.2	19.4	23.7	14.8	17.8	21.3	16.2	19.1	501-650		
20.2	7.6	6.3	32.5	29.1	44.4	25.2	9.8	28.0	24.2	651+		
267	508	354	612	591	760	544	507	622	557	ממוצע חיסכון לחודש		
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	העברות לחו"ל ⁽²⁷⁾	
81.3	8.0	40.7	9.8	20.5	13.5	5.9	11.4	20.2	22.3	עד 1000		
0.0	37.0	17.2	23.2	24.2	11.8	13.4	24.1	21.0	23.7	1001-2000		
10.0	36.2	25.6	38.6	29.8	34.1	41.7	30.3	26.9	29.0	2001-3000		
8.6	18.8	16.5	28.4	25.5	40.6	39.1	34.2	32.0	25.1	3001+		
631	2,465	1,922	2,715	2,496	3,120	2,966	2,639	2,730	2,454	ממוצע הכסף שהועבר לחו"ל ב- 6 חודשים		

(26) נשאלו על חסכון חודשי בחצי שנה
(27) ב-\$

לוח 11: סדר ציבורי

לוח 11.1: היפגעות עובדים זרים ללא היתר בשל הפרות חוקי עבודה והיפגעותם מעבירות מחוץ לשוק העבודה בישראל

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			רומניה	מזרח אירופה	תאילנד	פיליפינים	סין			
										א. הפרה בשוק העבודה
0.0	68.0	47.1	85.8	61.8	38.3	69.2	85.9	47.7	54.8	% המעסיקים שהחזיקו בדרכון
										% העובדים שהשתכרו פחות משכ"מ לשעה
47.5	46.0	49.9	28.9	27.4	32.0	28.8	23.9	28.4	33.2	% המעסיקים שנשארו חייבים שכר לעובד
8.5	30.6	37.1	57.3	--	70.0	26.0	36.8	--	38.5	% העובדים שלא קיבלו יום חופשה שבועי
19.1	56.4	29.6	19.6	19.6	4.3	44.4	29.4	29.4	26.8	
										ב. הפרה מחוץ לשוק העבודה
										% העובדים שנפגעו מעבירות אחרות ⁽²⁸⁾
22.5	18.1	18.3	29.7	38.7	37.2	12.3	33.8	22.9	30.6	מהם שדיווחו למשטרה על עבירות בשנה האחרונה
47.0	24.3	29.4	39.5	57.8	36.7	31.8	0.0	46.7	52.2	

(28) הפרות סדר, קטטות, גניבות וכד'.

לוח 12: רשתות חברתיות בישראל

לוח 12.1 : עובדים זרים לפי כניסה וחוקיות עבודה בארץ של בני משפחה וחברים

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	תאילנד	פיליפינים	סין		
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	⁽²⁹⁾ מספר האנשים שהכירו בארץ
47.7	7.9	29.2	0.5	22.3	62.0	7.7	11.3	35.1	0
26.1	40.1	29.1	30.5	19.5	8.7	18.0	12.7	20.4	1
0.0	36.2	26.2	43.2	22.2	10.7	45.1	49.3	27.8	2
0.0	11.8	12.6	24.4	20.0	8.7	12.0	23.9	9.9	3-4
26.1	3.9	2.9	1.3	16.0	9.8	17.2	2.8	6.7	+5
									% העובדים שבן/בת זוגם נכנסו לישראל
0.0	67.9	37.4	2.3		0.0	33.5	11.2	20.7	
									% העובדים שבני משפחה אחרים נכנסו לישראל
40.5	60.2	21.2	27.0	11.7	13.6	46.2	25.1	17.4	29.9
									% העובדים שחבריהם נכנסו לישראל
38.5	52.7	38.2	29.8	30.0	57.1	72.6	80.2	20.8	38.3
									% העובדים שבני משפחתם וחבריהם נכנסו לישראל בהיתר
30.9	3.0	18.3	18.1	33.3	35.8	19.0	13.6	44.7	31.9

(29) לפני הכניסה לישראל

12.2 עובדים ללא היתר לפי עזיבת קרובים את הארץ, הסיבות לעזיבה ועמדות כלפי הכניסה לישראל והחשש להיתפס

אחר	דרום אמריקה	אפריקה	מהם:		מהם:			אסיה	סה"כ	
			מזרח אירופה	רומניה	תאילנד	פיליפינים	סין			
35.7	58.2	46.0	51.4	50.3	35.8	62.3	68.4	48.9	50.6	% העובדים שבני משפחתם וחבריהם עזבו כבר את ישראל
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	סיבות לעזיבת משפחה וחברים
0.0	80.3	52.5	59.2	36.2	42.2	57.0	74.6	7.0	46.4	גורשו
57.8	13.6	21.6	28.3	16.1	29.6	16.5	16.2	4.0	19.0	בגלל יחס גרוע או העדר עבודה
42.2	6.0	25.8	12.5	47.8	28.1	26.5	9.2	23.8	34.6	עזבו מרצון
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	המלצה למשפחה ולחברים⁽³⁰⁾
31.4	24.6	40.9	25.7	32.9	43.9	14.9	11.9	29.4	31.8	בכל תנאי
30.8	33.5	24.6	21.2	28.4	38.8	38.5	44.6	34.8	30.1	רק באישור
5.8	2.5	12.5	5.4	35.1	3.1	12.1	5.3	28.9	5.2	בתנאים מסוימים
31.9	39.4	22.0	47.7	3.6	14.3	34.5	38.2	6.9	32.9	לא ימליץ
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	חששות להיתפס⁽³¹⁾
45.2	56.2	71.3	62.3	61.8	65.7	74.2	72.8	68.7	63.1	חושש
54.8	43.8	28.7	37.7	38.2	34.3	25.8	27.2	31.3	36.9	אינו חושש

(30) לבוא לישראל

(31) בתקופת העבודה ללא היתר בישראל

נספח א' - שאלוני הסקר

נספח א'1 – השאלון הארוך בסקר עובדים זרים ללא היתר

סקר עובדים זרים ללא היתר ראיון פנים אל פנים ("השאלון הארוך"):

תאריך מילוי השאלון _____ / _____ / _____

שנה   חודש   יום

השאלון המופנה אליך מיועד לסייע בהבנת בעיותיהם של עובדים זרים בישראל. תשובותיך תשמרנה בסודיות ובעילום שם ותשמשה לניתוח סטטיסטי ומדעי בלבד.

לסקר

שם הצומת הקבוע:

(1) כלא מעשיהו   (2) קו לעובד   (3) התאחדות הקבלנים   (4) אחר: _____

1. פרטים אישיים

1. ארץ לידה _____ (ס. ארץ) _____

2. יבשת לידה _____ (ס. יבשה) _____

3. שנת לידה _____ 19_____

ציין מספר

4. מין:

(1) גבר   (2) אישה

2. מצב משפחתי

5. מה מצבך המשפחתי כיום ?

(1) נשוי, האישה בארץ

(2) נשוי, האישה לא בארץ

(3) אם נשוי, האם התחתנת בישראל ?   1. כן   2. לא

(4) רווק

(5) גרוש

(6) אלמן

דת:

6. דתך: (1) נוצרית   (2) מוסלמית   (3) אחר (כגון בודהיסטית), איזה? _____

2. ידיעת עברית:

7. האם וכיצד אתה מבין, מדבר, קורא, כותב עברית?

רשום מספר לפי סולם (5 = יודע היטב 4 = יודע טוב 3 = יודע בינוני 2 = יודע מעט 1 = כלל לא יודע).

מבין עברית	דיבור בעברית	קריאה בעברית	כתיבה בעברית

3. השכלה ומקצוע

8. מהו המוסד האחרון שלמדת בו ?

(1) בי"ס יסודי

(2) בי"ס תיכון עיוני/מקצועי

(3) בי"ס על תיכוני: קולג', אחר שאינו מוסד אקדמי

(4) מוסד אקדמי להשכלה גבוהה: טכניון, אוניברסיטה וכד'.

9. כמה שנים למדת בבית ספר בארץ בה נולדת?
ציין מספר

4. ניידות בינלאומית (השאלות הבאות מתייחסות ל - 5 השנים האחרונות

10. ב- 5 השנים האחרונות האם עבדת גם מחוץ לארץ הלידה שלך ?

(1) לא עבדתי (דלג ל- 14) (2) עבדתי, מספר שנים
ציין מספר

11 (א) בכמה מדינות אחרות עבדת מלבד ישראל וארץ הלידה שלך?
ציין מספר

11 (ב) כמה מתוכן עבדת בהיתר?
ציין מספר

12. מאיזה ארץ באת לישראל ?

(1) מארץ הלידה שלי (עבור ל - 14)

(2) מארץ אחרת, פרט: _____

13 (א) האם עבדת במדינה האחרונה בה גרת (הכוונה למדינה שאיננה ארץ הלידה): לפני שבאת לישראל ?

למראיין: רשום תשובה אחת בלבד

(1) לא (עבור לשאלה מס 14) (2) כן

13 (ב) במקום עבודתך במדינה האחרונה בה גרת לפני שבאת לישראל האם היית מועסק כעובד מקצועי?

1. לא

2. כן, תאר את עיסוקך ותפקידך העיקרי במקום עבודתך (לדוגמא: בנאי בבניין חשמלאי, פועל במפעל

טקסטיל) _____

(ס. משלח-יד)

5. מצב תעסוקתי אחרון בארץ הלידה (לכולם)

14. מה היה המצב התעסוקתי האחרון שלך בארץ הלידה לפני הכניסה לישראל? למראיין:

הקרא את התשובות

(1) לא עבדתי ולא חיפשתי עבודה: (לא בכח עבודה כגון: תלמיד, עקרת בית, פנסיונר, איש צבא) **עבור 5 - 23**

(2) לא עבדתי, אבל חיפשתי עבודה (מובטל)

(3) עבדתי, הייתי מועסק (**עבור לשאלה מספר 18**).

למי שהיה מובטל בארץ הלידה לפני כניסתו לישראל:

15. בשנה האחרונה כמה חודשים היית מובטל?

1. לא הייתי מובטל

2. _____ חודשים. (למראיין נא עגל חצאי חודשים כלפי מעלה)

ציין מספר

16. לפני שהיית מובטל במקום עבודתך האחרון בארץ לידתך היכן עבדת? (הנחייה לסוקר: לפני שהמראיין

היה מובטל)

במקום עבודתך האחרון בארץ הלידה תאר את הפעילות העיקרית של מקום עבודתך (מה עושים בו בעיקר) (לדוגמא: תפירת חולצות, אפיית לחם, גידולי שדה, חנות פירות, בית ספר, בית חולים, וכד').

_____ (ס. ענף כלכלי) _____

17 (א) במקום עבודתך האחרון בארץ הלידה תאר את עיסוקך ותפקידך העיקרי (לדוגמא: בנאי בבניין

חשמלאי, פועל במפעל טקסטיל, נגר וכד')

_____ (ס. משלח-יד) _____

17 (ב) במקום עבודה זה האם הועסקת כעובד מקצועי? 1. כן 2. לא

למי שהיה מועסק בארץ הלידה:

18. בארץ הלידה במקום עבודתך האחרון היכן עבדת?

תאר את הפעילות העיקרית של מקום עבודתך (מה עושים בו בעיקר) (לדוגמא: תפירת חולצות, אפיית לחם, גידולי שדה, חנות פירות, בית ספר, בית חולים, וכד').

_____ (ס. ענף כלכלי) _____

19 (א) תאר את עיסוקך ותפקידך העיקרי במקום עבודתך (לדוגמא: בנאי בבניין חשמלאי, פועל במפעל

טקסטיל, נגר וכד')

_____ (ס. משלח-יד) _____

19 (ב) במקום עבודה זה האם הועסקת כעובד מקצועי? 1. כן 2. לא

20. כמה חודשים עבדת בשנה האחרונה שלפני הכניסה לישראל? _____ חודשים
ציין מספר

21. בשבוע עבודה רגיל, בשנה האחרונה בארץ הלידה, כמה שעות בד"כ עבדת בכל מקומות העבודה?

שעות _____
ציין מספר

22. מה היה השכר החודשי שלך בכל מקומות העבודה בארץ הלידה בשנת _____ 19

ציין מספר

(המראיין נא לציין אפשרות אחת בלבד)

א. הייתי שכיר על בסיס שעות ← שכרי ברוטו לשעת עבודה היה _____ סוג המטבע
ציין מספר

ב. הייתי שכיר על בסיס יומי ← שכרי ברוטו ליום עבודה היה _____ סוג המטבע
ציין מספר

ג. הייתי שכיר על בסיס חודשי ← שכרי ברוטו לחודש עבודה היה _____ סוג המטבע
ציין מספר

6. שיקולי הבחירה בישראל

23 (א) למה עזבת את ארץ הלידה? (המראיין הקרא, לציין תשובה אחת)

(1) לא היתה לי עבודה, הייתי מובטל

(2) היתה לי עבודה אבל בשכר נמוך

(3) הייתה לי עבודה, אך השכר לא שולם לי

(4) מסיבות אחרות, פרט _____

23 (ב) לפני שהגעת לישראל האם היה לך כבר מקום עבודה מוגדר/מוסדר בישראל? (1) כן (2) לא

23 (ג) מי עזר לך למצוא עבודה בישראל?

(1) חברות כ"א בארץ המוצא

(2) חברות כ"א בישראל

(3) חברים בארץ – עובדים בהיתר

(4) חברים בארץ – עובדים ללא היתר

(5) אחר, מי? _____

(6) לא היתה לי עבודה שהגעת לישראל

23 (ד) כמה אנשים הכרת בישראל לפני שהגעת לארץ? _____
ציין מספר

24. למה בחרת לבוא דווקא לישראל? (למראיין הקרא את כל האפשרויות בסדר משתנה ניתן לציין לכל היותר

שתי סיבות)

(1) יש עבודה בישראל

(2) יש שכר גבוה בהשוואה לארץ הלידה

(3) חברים בישראל המליצו

(4) בגלל בני משפחה שחיים בארץ

(5) מסיבות דתיות

(6) ארץ דמוקרטית / חופש הפרט

(7) קל להיכנס לישראל

(8) ביקור קרובים או תיירות

(9) מסיבות אחרות, פרט: _____

7. כניסה לישראל

25 (א) מתי הגעת לישראל בפעם הראשונה? שנה _____ חודש _____

25 (ב) האם מאז שנכנסת לישראל בפעם הראשונה שהית/נמצאת בה ברציפות?

(1) כן

(2) לא, כמה פעמים נכנסת בסה"כ (כולל הפעם הזו)? _____
ציין מספר

25 (ג) מתי נכנסת בפעם האחרונה לישראל? שנה _____ חודש _____

למראיין: התייחס לכניסתו האחרונה של המרואיין לישראל (למי שנכנס יותר מפעם אחת).

26 (א) בפעם האחרונה שנכנסת לישראל, באיזה סוג היתר נכנסת?

(1) בוויזה של תייר, עד מתי בתוקף: שנה _____ חודש _____

(2) בוויזה של עובד זר, עד מתי בתוקף: שנה _____ חודש _____

(1) אחר, איך: _____

26 (ב) אם במועד הראיון ההיתר / ויזה לא בתוקף למה נשארת בארץ (אחרי שפג תוקף ההיתר)?

---

27. האם יש לך תאריך יציאה מארץ?

(1) כן, ציין תאריך: שנה _____ חודש _____

(2) לא, אין תאריך יציאה מהארץ.

28. אם אין תאריך יציאה מהארץ, תוך כמה חודשים אתה מתכוון לעזוב את ישראל?

(1) עד סוף השנה הנוכחית (2) עדיין לא יודע עד מתי

(3) אחר: _____ (4) בשלב זה עדיין לא החלטתי

29. האם היית בעבר בישראל (לפני הפעם הזאת)?

(1) לא

(2) כן, כמה פעמים היית בעבר בישראל? (לא כולל הפעם הזאת)? _____
ציין מספר

8. עבודה אחרונה בישראל: לכולם

30. תאר את הפעילות העיקרית של מקום עבודתך העיקרי (מה עושים בו בעיקר)

(לדוגמא: חברת בנייה, בית מלון, מסעדה, משק חקלאי, משרד עו"ד, חנות ירקות ופירות, עבודות אצל אנשים פרטיים).

_____ (ס. ענף כלכלי) _____

31 (א) תאר את עיסוקך ותפקידך העיקרי במקום עבודתך (לדוגמא: בנאי בבניין, חשמלאי, פועל במפעל

טקסטיל, נגר, מטפל בקשישים, מטפל בילדים, טבח, שוטף כלים, קוטף פרחים, מנקה בתים פרטיים וכד')

_____ (ס. משלח-יד) _____

31 (ב) במקום עבודה זה האם הועסקת **כעובד מקצועי**? 1. כן 2. לא

31 (ג) מה היה **מעמדך התעסוקתי** במקום עבודתך האחרון ?

(1) עצמאי (2) שכיר של ישראלי (3) שכיר של עובד זר

32 (א) **בשנה האחרונה כמה חודשים עבדת במקום העבודה העיקרי** ? [ ] [ ] [ ] חודשים
ציין מספר

למראיין: אם עבד פחות מ-12 חודשים שאל :

32 (ב) האם היית מובטל בישראל בשנה האחרונה?

(1) כן כמה חודשים היית מובטל/לא עבדת אבל חיפשת עבודה בארץ? [ ] [ ] [ ] חודשים
ציין מספר

(2) לא, ציין מה בעיקר עשית בזמן בו לא עבדת _____ (ס. משלח-יד) [ ] [ ] [ ] [ ]

33. **בשבוע עבודה ממוצע כמה שעות עבדת בדרך כלל במקום העבודה העיקרי האחרון שלך בישראל?** [ ] [ ] [ ] שעות
ציין מספר

34. **במהלך השנה האחרונה בישראל השווה את מספר שעות העבודה בשבוע ביחס לממוצע שעות העבודה במקום העבודה האחרון כפי שצינת בשאלה הקודמת:**

(1) עבד יותר

(2) אותו הדבר

(3) עבד פחות, מדוע? 1. פיטורין במקום העבודה
2. צמצומים בהקף העבודה

3. מחלה

4. אחר _____

35. **בחודש רגיל כמה שעות עבדת בממוצע במקום העבודה העיקרי בישראל?** [ ] [ ] [ ] שעות
ציין מספר

(למראיין: אם ענה שעות שבועיות כפול ב- 4.2)

36. **בעבודתך האחרונה, מה היה שכרך הממוצע ? (השב לפי ש"ח או לפי דולר ארה"ב \$)**

א. הייתי שכיר על בסיס שעות ← שכרי ברוטו לשעת עבודה היה [ ] [ ] [ ] סוג המטבע _____
ציין מספר

ב. הייתי שכיר על בסיס יומי ← שכרי ברוטו ליום עבודה היה [ ] [ ] [ ] סוג המטבע _____
ציין מספר

ג. הייתי שכיר על בסיס חודשי ← שכרי ברוטו לחודש עבודה היה [ ] [ ] [ ] סוג מטבע _____
ציין מספר

37. **עם מי אתה חתום על חוזה העסקה ? למראיין: גם אם התברר, מאוחר יותר, שהחוזה אינו תקף, יש לסמן כי העובד חתם על חוזה העסקה, ולפרט בהערות.**

1. עם המעביד (ישירות)

2. עם חברת כח אדם ישראלית

3. עם חברת כח אדם בארץ הלידה

4. אחר, מי? _____

5. הערות: _____

9. עבודות נוספות לעבודה האחרונה

38. האם יש יום בשבוע שאתה בד"כ לא עובד בו, יום חופשה / מנוחה? (שבת, ראשון או יום אחר)

(1) כן, ציין איזה יום: _____ יום בשבוע
ציין מספר

(2) לא, עובד בד"כ 7 ימים בשבוע

(3) אחר _____

39. האם בנוסף לעבודה במקום האחרון, עבדת במקומות עבודה נוספים באופן קבוע או בצורה מזדמנת?

(1) לא עבד בד"כ – עבוד ל- 42

(2) עבד _____ מקומות עבודה
ציין מספר

באיזה סוג עבודה:

מקום III נוסף	מקום II נוסף	מקום I נוסף	תאר את העבודה שאתה עושה במקום העבודה
_____	_____	_____	_____

_____ (ס. משלח-יד) _____ (ס. משלח-יד) _____ (ס. משלח-יד)

40. כמה שעות בממוצע בד"כ בחודש עבדת בעבודות נוספות בנוסף לעבודה האחרונה? _____ שעות

ציין מספר

למראיין: לסימול בלבד:

(א) סיכום שעות מקום עבודה אחרון _____ שעות עבודה
ציין מספר

(ב) סיכום השעות מקום עבודה נוסף בשעות _____ שעות עבודה
ציין מספר

(ג) סה"כ שעות עבודה חודשיות _____ שעות עבודה
ציין מספר

(הערה למראיין: צרף סה"כ שעות, מכל מקומות העבודה לבדיקה לוגית.)

41. כמה היה בממוצע השכר שלך ברוטו לחודש בכל מקומות העבודה ביחד?

(א) השכר ממקום עבודה אחרון: _____ בש"ח
ציין מספר

(ב) השכר ממקומות עבודה נוספים: _____ בש"ח
ציין מספר

(ג) סה"כ שכר חודשי: _____ בש"ח
ציין מספר

למראיין לסימול: ערך בדולר ארה"ב של שכר בעבודות נוספות _____ \$
ציין מספר

לסימול בלבד: סה"כ ההכנסות בחודש בממוצע, סיכום שכר ממקום עבודה אחרון + שכר מעבודות נוספות בערך

דולר ארה"ב _____ \$
ציין מספר

42. האם בנוסף לשכר שאתה מקבל או שקבלת במקום העבודה האחרון שלך, קבלת אחת או יותר מההטבות הבאות?

למראיין: להקריא כל הטבה בנפרד.

האם הופחתה ההטבה משכרך?			האם קבלת ההטבה		סוג ההטבה	
לא הופחתה	כן חלקי	כן מלא		1	2	
5	4	3	←	כן	לא	אוכל וארוחות
לא	חלקי	מלא	←	כן	לא	מקום מגורים
לא	חלקי	מלא	←	כן	לא	ביטוח רפואי
לא	חלקי	מלא	←	כן	לא	דמי נסיעות

הטבות אחרות: איזה? _____

43. מתי בד"כ קבלת שכר עבודה, במקום העבודה האחרון שלך,?

(1) כל חודש (2) כל שבוע (3) כל יום (4) אחר _____

44. האם המעסיקים נשארו חייבים לך כסף, כמה כסף המעסיק נשאר חייב לך?

(1) לא חייב לי (2) חייב: _____ ש"ח
ציין מספר

44א. האם המעסיק מעכב את תשלום החוב?

1. כן, מעכב למרות שביקשתי שישלם לי 2. מעכב על פי בקשתי

45. בפעם האחרונה, האם נכנסת לישראל בהיתר עבודה?

(1) כן, מהו התאריך שבו פג ההיתר _____ / _____ / _____ (2) לא, עבור ל- 47

שנה חודש יום

46 (א) האם לאחר שפג תוקפו של ההיתר נשארת לעבוד אצל המעסיק שעבדת אצלו בתקופת ההיתר, או שעזבת למעסיק אחר?

(1) נשאר אצל אותו מעסיק

(2) עזב למעסיק אחר

(3) אחר: _____

46 (ב) למי שעזב למעסיק אחר: למה עזבת את מקום עבודתך שבהיתר?

(1) העבודה הסתיימה

(2) רציתי לשפר שכר ו/או תנאים

(3) המעסיק לא עמד בתנאי השכר שהבטיח

(4) אחר: _____

46 (ג) אצל מי נמצא הפספורט שלך עכשיו?

(1) אצלי (2) אצל מעסיק (3) אחר

10. למי שנכנס בהיתר עבודה : השוואה בין תנאי עבודתך האחרונה או הנוכחית בארץ לבין עבודתך

בתקופה שהיית עובד בהיתר: (המראיין הקרא את כל האפשרויות)

47. היכן השתכרת יותר?

- (1) בעבודה הנוכחית/האחרונה, אני משתכר יותר.
- (2) משכורתתי לא השתנתה בין עבודתי האחרונה לבין עבודתי בהיתר.
- (2) בעבודה הנוכחית/האחרונה אני משתכר פחות.

48. האם עבודתך הנוכחית/ האחרונה מעניינת יותר בהשוואה לעבודה בהיתר?

- (1) העבודה הנוכחית יותר מעניינת
- (2) העבודה הנוכחית האחרונה מעניינות באותה מידה
- (3) העבודה הנוכחית פחות מעניינת

49. האם התנאים הפיזיים בעבודה הנוכחית יותר טובים או יותר גרועים בהשוואה לתנאי העבודה בהיתר?

- (1) בעבודתי הנוכחית התנאים הפיזיים טובים יותר
- (2) התנאים הפיזיים לא השתנו בין עבודתי הנוכחית לעבודה האחרונה
- (3) בעבודתי הנוכחית התנאים הפיזיים גרועים יותר

50. האם יחס הממונים בעבודה הנוכחית טוב יותר או גרוע יותר בהשוואה לתנאי העבודה בהיתר?

- (1) בעבודתי הנוכחית יחס הממונים טוב יותר
- (2) יחס הממונים לא השתנה בין עבודתי הנוכחית לעבודתי האחרונה
- (3) בעבודתי הנוכחית יחס הממונים גרוע יותר

51. בסה"כ בכמה מקומות עבודה עבדת מאז שהגעת לישראל?
ציין מספר

11. נטיות השתקעות

52. האם הגיעו לישראל, מלבדך, גם בני משפחה/חברים מארץ הלידה שלך, האם הם עובדים בארץ?

יש היתר לעבודה		עובד בישראל		הגיע לישראל		
כן	לא	כן	לא	כן	לא	
6	5	4	3	2	1	בן/בת זוג
6	5	4	3	2	1	ילד/ילדים
6	5	4	3	2	1	קרובי משפחה אחרים
6	5	4	3	2	1	חברים

53. האם יש לך ילדים?

1. אין לי ילדים
2. ציין כמה ילדים יש לך?   (למראיין: אם אין ילדים ציין 99, עבור ל- 58)

ציין מספר

54. האם אחד או יותר מהילדים נולד בישראל?

(1) לא (אם לא נולדו בארץ, ציין 99).

(2) כן, האם הם גרים אתך בארץ? (1) כן (2) לא

55. האם יש לך ילדים שגרים אתך בישראל ולא נולדו כאן? (1) כן (2) לא

56. האם אחד או יותר מהילדים מתגוררים כיום בישראל? (1) לא (עבור לשאלה מס- 58) (2) כן

12. מסגרות חינוך

(למראיין שאל רק למי שיש ילדים המתגוררים בישראל).

57. בני כמה הילדים שבארץ, ובאיזה מסגרת הם נמצאים?

(למראיין: הכוונה אינה לשם הילד אלא למידע לגבי כל אחד בנפרד)

הילד	גיל	מסגרת
1. הילד הראשון	_____	_____
2. הילד השני	_____	_____
3. הילד השלישי	_____	_____
4. הילד הרביעי	_____	_____

למראיין: מסגרות אפשריות:

(1) משפחתון, גנון, גן לילדי זרים בלבד

(2) מסגרות חינוך ממלכתיות: גן חובה, ביי"ס יסודי

(3) מסגרות אחרות: איזה? _____

13. חברים וקרובים שעזבו את הארץ

58. האם יש לך חברים או בני משפחה שעבדו בישראל, אבל כבר עזבו אותה? למה עזבו?

(1) אין חברים בכלל או אין חברים שעזבו (עבור לשאלה מס 59 - והמשך ממנה)

(2) יש חברים, בני משפחה שעזבו, פרט הסיבות לעזיבה:

(להקריא: לסמן אפשרות אחת בכל מצב)

בן משפחה/חבר 1	בן משפחה/ חבר 2	בן משפחה / חבר 3	
1	1	1	1. נתפסו וגורשו
2	2	2	2. יחס לא טוב
3	3	3	3. לא הייתה עבודה
4	4	4	4. סיבות אחרות: בריאות
5	5	5	5. עזב מרצון, חסך מספיק כסף
6	6	6	6. התגעגע למשפחתו
7	7	7	7. אחר: _____
			8. משך שהייה בישראל של הקרובים (בחודשים): _____

□□□

ציין מספר

□□□

ציין מספר

□□□

ציין מספר

14. שירותי בריאות

59. האם נערכה לך בדיקה רפואית לפני הכניסה לישראל לצורך העבודה בישראל? (1)כן (2)לא

60 (א) האם עכשיו יש לך ביטוח בריאות שאיננו באמצעות הביטוח הלאומי? איזה ביטוח יש לך?

(1) אין לי ביטוח בריאות – עבור לשאלה 64

(2) יש ביטוח באמצעות חברת ביטוח איזו? _____

(3) יש ביטוח אחר, איזה? _____

60 (ב) האם יש לך כרטיס מבוטח שנמצא אצלך? (1)כן (2)לא

61. מי ביטח אותך? מי עשה לך את הביטוח הרפואי?

(1) ביטוח אישי, ביטח את עצמו

(2) ביטוח ע"י המעסיק, המעסיק ביטח

(3) אחר _____

(4) לא יודע

(5) אין ביטוח

62. איזה סוג ביטוח בריאות יש לך? מה כולל ביטוח הבריאות שלך?

(1) ביטוח מקיף לכל המחלות ולתאונות בעבודה

(2) רק למחלות מסוימות ולתאונות, איזה סוג מחלות הביטוח שלך אינו כולל? _____

(3) רק לתאונות (עבודה, דרכים)

(4) לא יודע

(5) אין ביטוח

63. האם הביטוח חל רק עליך או גם על בני משפחה אחרים?

<u>אין בני משפחה</u>	<u>לא</u>	<u>כן</u>	
3	2	1	(1) ביטוח בן/בת זוג
3	2	1	(2) ביטוח ילדים

64. האם בשנה האחרונה, קבלת טיפול רפואי כלשהו? (1)כן (2)לא עבור ל- 67

65. באיזה משירותי הבריאות הבאים השתמשת בשנה האחרונה לקבלת טיפול רפואי?
(התייחס לכל אחד מהתחומים הבאים):

בני משפחה אחרים השתמשו, כמה פעמים?	בני משפחה אחרים לא השתמשו (99)	השתמש, כמה פעמיים?	לא השתמש (99)	
				א. ביקור במרפאה לקבלת טיפול ע"י אחות
				ב. ביקור במרפאה לקבלת טיפול ע"י רופא כללי
				ג. ביקור במרפאה לקבלת טיפול ע"י רופא מקצועי
בני משפחה אחרים השתמשו, כמה פעמים?	בני משפחה אחרים לא השתמשו (99)	השתמש, כמה פעמיים?	לא השתמש (99)	
				ד. ביקור של רופא אצלך בבית
				ה. בדיקות מעבדה, מכוני רנטגן
				ו. ביקור בתחנה לטיפול באם וילד
				ז. ביקור אצל רופא שיניים
				ח. פנייה לחדר מיון בבי"ח
				ט. אשפוז בבי"ח

66. למי שאושפז בבי"ח: ציין מס' ימים שהיית מאושפז: _____ ימי אשפוז.
ציין מספר

סיבת האשפוז היא: (1) מחלה (2) תאונה (3) לידה (4) אחר

67. האם בתקופת העבודה בישראל היית מעורב בתאונה כלשהי?

(1) לא היה מעורב בתאונה

כן, איזו? 2. תאונת עבודה

3. תאונת דרכים בדרך לעבודה

4. תאונה אחרת, איזו? _____

15. דיוור ושירותי דיוור

נשאל אותך על הדירה שאתה גר בה כיום או על הדירה האחרונה בה גרת.

68. כמה חדרים יש בדירה שאתה גר בה? _____ חדרים
ציין מספר

68א. בכמה חדרים ישנים בבית? _____ חדרים
ציין מספר

69. כמה אנשים גרים בדירה באופן קבוע? _____ אנשים
מהם כמה עד גיל 18? _____
ציין מספר

70. כמה שכר דירה משלמים כל הדיירים ביחד לבעל הבית ?

(1) _____ ש"ח
ציין מספר

(2) _____ \$ ארה"ב
ציין מספר

(3) לא יודע, המעביד משלם

71. כמה שכר דירה אתה משלם בחודש? _____
ציין מספר

71א. האם המעסיק שלך מסייע לך בשכר הדירה?

1. כן, השתתפות מלאה 2. כן, השתתפות חלקית 3. לא משתתף

72. האם יש בדירה שאתה גר בה :

כן	לא
1	2
1	2
1	2
1	2
1	2
1	2
1	2
1	2

73. האם בתקופת שהותך בישראל רכשת את המוצרים הבאים :

כן	לא
1	2
1	2
1	2
1	2
1	2

16. מקום מגורים בישראל

74. האם במשך כל תקופת שהותך בישראל : גרת באותו מקום או החלפת את מקום מגוריך?

(1) גר כל הזמן באותו היישוב ובאותה הדירה _____
שם ישוב   סמל ישוב

(2) גר כל הזמן באותו היישוב אבל עבר דירה (לפחות פעם אחת) _____
שם ישוב   סמל ישוב

(3) לא גר כל הזמן באותו היישוב: עבר מ _____ ל _____
שם ישוב   סמל ישוב   שם ישוב   סמל ישוב

סימול נוסף
1. יצא מתל אביב 2. עבר אל תל אביב
3. אחר

(4) סה"כ עבר _____ יישובים.
ציין מספר (למראיין : השלם שמות היישובים)

75. למה שינית את מקום המגורים שלך (דירה, שכונה, עיר) הסיבות לשינוי: (להקריא):

(1) לא שינה את מגוריו כל תקופת שהותו בארץ

(2) החליף לדירה זולה – בגלל שכ"ד

(3) החליף לדירה גדולה ומצוידת (איכותית)

(4) החליף בגלל חשש להיתפס

(5) אחר, למה? _____

(6) עזב בגלל שהחליף את מקום העבודה

17. חוק וסדר

76. האם, בשנה האחרונה נפגעת מעבירה כלשהי? איזה? (להקריא):

אם נפגע נא רשום על ידי מי:

1. זרים מארץ מוצא שלי

2. זרים אחרים

3. יהודים

4. ערבים

5. אחר _____

לא נפגע	על ידי מי?	כן, כמה פעמים?	
99	_____	1	(1) עבירות אלימות: מכות
99	_____	1	(2) עבירות רכוש: גניבות
99	_____	1	(3) סחיטה
99	_____	1	(4) הונאה, רמאות
99	_____	1	(5) עבירות מין (אונס מעשה מגונה)

אם השיב בחיוב לאחת מהשאלות, לשאול:

77. האם דיווחת לגורם ממסדי כלשהו על הפגיעה, למי דיווחת?

(1) למעסיק

(2) למשטרה

(3) לקו לעובד

(4) לגורם אחר, למי? _____

(5) נפגע, ולא דיווח, למה? _____

(6) לא נפגע מעבירות כלשהן

78. האם אתה מכיר חבר או חברים (שהם עובדים זרים) אשר היו מעורבים בפעולות הבאות: (להקריא):

לא	כן	
2	1	(1) עבירות אלימות (קטטות, מכות)
2	1	(2) עבירות רכוש (גניבות)
2	1	(3) עבירות מין (אונס)
2	1	(4) הימורים (בקלפים, קזינו)
2	1	(5) השתכרות, התמכרות לשתיה
2	1	(6) צריכת סמים

79. האם בשנה האחרונה, היה לך מגע כלשהו עם המשטרה?

(למראיין : להקריא את האפשרויות) שים לב לסעיף 3 אם מראיינים זרים בכלא לא להחשיב להם הפעם הנוכחית

לֹא	כֵן	
2	1	(1) בדיקת תעודות/מסמכים ע"י שוטר
2	1	(2) הגשת תלונה
2	1	(3) מעצר (לזרים בכלא הכוונה למעצר קודם לפני הפעם הנוכחית)
2	1	(4) חקירה בתחנת משטרה
2	1	(5) תאונת דרכים
2	1	(6) אחר : _____

80. האם בתקופה שעבדת ללא היתר חששת שיתפסו אותך? (1)כן (2) לא

81. האם לדעתך ישראל מושכת עובדים זרים ?

(1) לא (2) כן, רק את אלו שיש להם היתר (3) כן, גם את אלו שאין להם היתר

82. האם תמליץ לחברים/לבני משפחה לבוא לעבוד בישראל, גם ללא היתר?

(1) כן (2) לא (3) לא יודע (לא להקריא)

83. האם כדאי לבוא לישראל גם ללא היתר ?

(1) כן (2) לא (3) לא יודע (לא להקריא)

84. האם ידוע לך על עובדים זרים אחרים שנתפסו ע"י המשטרה?

(1) כן, בד"כ (2) כן, זרים מהקהילה שלי (3) לא (4) לא יודע (לא להקריא)

18. חסכון והעברת כספים :

למראיין להדגיש שוב שהסקר מיועד למטרות מחקר וסטטיסטיקה

הכוונה אינה לשימושים בכסף, אלא לשה"כ הסכומים שהעברת, המיועדים למטרות שונות כולל: החזר חובות, תשלומים לבנקים, ללימודים לילדים, לרכישות שונות וכד'.

85. כמה כסף אתה מעביר למשפחה, או לארץ המוצא בחודש (כולל כיסוי הלוואות וכד')?

ציין ערך בדולר ארה"ב \$ _____
ציין מספר
אם לא יודע, במטבע אחר? _____
ציין סוג מטבע
ציין מספר

86. כמה כסף אתה מעביר ב- 6 חודשים

ציין ערך בדולר ארה"ב- \$ _____
ציין מספר
אם לא יודע, במטבע אחר _____
ציין סוג מטבע
ציין מספר

87. כמה כסף מוציאה/צורכת המשפחה שלך בממוצע בחודש בארץ המוצא :

ציין ערך בדולר ארה"ב-\$
ציין מספר

אם לא יודע, במטבע אחר ציין סוג מטבע
ציין מספר

תודה עבור תשומת הלב !!!

נספח א'2 – השאלון הבינוני בסקר עובדים זרים ללא היתר

סקר עובדים זרים ללא היתר שאלון למלוי עצמי ("השאלון הבינוני")

תאריך מילוי השאלון _____ / _____ / _____

שנה חודש יום

השאלון המופנה אליך מיועד לסייע בהבנת בעיותיהם של עובדים זרים בישראל. תשובותיך תשמרנה בסודיות ובעילום שם ותשמשה לניתוח סטטיסטי ומדעי בלבד.

1. פרטים אישיים

1. ארץ לידה _____ (ס. ארץ) _____

2. שנת לידה _____ 19____
ציין מספר

3. מין:

(1) גבר (2) אישה

2. השכלה ומקצוע

4. מהו המוסד האחרון שלמדת בו ?

(1) ביי"ס יסודי

(2) ביי"ס תיכון עיוני/מקצועי

(3) ביי"ס על תיכוני: קולג', אחר שאינו מוסד אקדמי

(2) מוסד אקדמי להשכלה גבוהה: טכניון, אוניברסיטה וכד'.

5. כמה שנים למדת בבית ספר בארץ בה נולדת? _____
ציין מספר

3. מצב משפחתי

6. מה מצבך המשפחתי כיום ?

(1) נשוי, האישה בארץ

(2) נשוי, האישה לא בארץ

(3) רווק

(4) גרוש

(5) אלמן

7. האם יש לך ילדים?

1. אין לי ילדים

2. כן, ציין כמה ילדים יש לך? _____ (למראיין: אם אין ילדים ציין 99, עבור ל- 58)

ציין מספר

8. כמה מילדיך נולדו בישראל? ל ל ל

ציין מספר

9. כמה מילדיך מתגוררים כיום בישראל? ? ל ל ל

ציין מספר

4. מצב תעסוקתי אחרון בארץ הלידה (לכולם)

10. מה היה המצב התעסוקתי האחרון שלך בארץ הלידה לפני הכניסה לישראל? למראיין:

הקרא את התשובות

(1) לא עבדתי ולא חיפשתי עבודה: (לא בכח עבודה כגון: תלמיד, עקרת בית, פנסיונר, איש צבא) **עבור ל - 23**

(2) לא עבדתי, אבל חיפשתי עבודה (מובטל)

(3) עבדתי, הייתי מועסק (**עבור לשאלה מספר 18**).

5. כניסה לישראל

11 (א) מתי הגעת לישראל בפעם הראשונה? שנה ל ל ל ל ל ל חודש ל ל ל

11 (ב) האם מאז שנכנסת לישראל בפעם הראשונה שהית/נמצאת בה ברציפות?

(1) כן

(2) לא, כמה פעמים נכנסת בסה"כ (כולל הפעם הזו)? ל ל ל

ציין מספר

11 (ג) מתי נכנסת בפעם האחרונה לישראל? שנה ל ל ל ל ל ל חודש ל ל ל

12. מאיזה ארץ באת לישראל? _____

13. למה בחרת לבוא דווקא לישראל? (ציין שתי סיבות עיקריות)

(1) יש עבודה בישראל

(2) יש שכר גבוה בהשוואה לארץ הלידה

(3) חברים בישראל המליצו

(4) בגלל בני משפחה שחיים בארץ

(5) מסיבות דתיות

(6) ארץ דמוקרטית / חופש הפרט

(7) קל להיכנס לישראל

(8) תיירות

(9) מסיבות אחרות, פרט: _____

14 (א) בפעם האחרונה שנכנסת לישראל, באיזה סוג היתר נכנסת?

(1) בוויזה של תייר, עד מתי בתוקף: שנה ל ל ל ל ל ל חודש ל ל ל

(2) בוויזה של עובד זר, עד מתי בתוקף: שנה ל ל ל ל ל ל חודש ל ל ל

(2) אחר, איך: _____

15. האם יש לך תאריך יציאה מארץ?

(1) כן, ציין תאריך: שנה _____ חודש _____

(2) לא, אין תאריך יציאה מהארץ.

16. האם עבדת בישראל בשנה האחרונה (12 חודשים)?

(1) כל השנה

(2) חלק מהשנה, כמה חודשים? _____

(3) לא עבדתי בשנה האחרונה

17. האם כיום אתה עובד?

(1) כן

(2) לא

השאלות הבאות מתייחסות לעיסוק העיקרי שלך (למי שעובד ביותר מעבודה אחת, התייחס לעיסוק שבו עבדת את מספר השעות הגבוה ביותר)

18 (א) תאר את עיסוקך ותפקידך העיקרי במקום עבודתך (לדוגמא: בנאי בבניין, חשמלאי, פועל במפעל טקסטיל, נגר, מטפל בקשישים, מטפל בילדים, טבח, שוטף כלים, קוטף פרחים, מנקה בתים פרטיים וכד'):

_____ (ס. משלח-יד) _____

19. איך הוגדר העיסוק האחרון שלך (כגון: חשמלאי, מטפלת בילדים, קוטף פרחים וכד'): _____

20. מה היה מעמדך התעסוקתי במקום עבודתך האחרון?

(1) עצמאי (2) שכיר של ישראלי (3) שכיר של עובד זר

21. האם בנוסף לעבודה במקום האחרון, עבדת במקומות עבודה נוספים באופן קבוע או בצורה מזדמנת?

(1) לא

(2) עבד ב _____ מקומות עבודה
ציין מספר

22. כמה שעות בממוצע בחודש עבדת בד"כ בכל מקומות העבודה ביחדי? _____ שעות

ציין מספר

23. כמה היה בממוצע השכר ששלך ברוטו לחודש מכל מקומות העבודה ביחד? _____ ציין את סוג המטבע.

24. האם בעבודה העקרית שלך קבלת שכר: 1 לפי שעות, 2 שכר יומי 3 שכר חודשי

25. בכמה מקומות עבודה עבדת בסה"כ מאז שהגעת לישראל? _____/_____

26. האם עבודתך הנוכחית היא עבודה בהיתר/ חוקית? 1 כן 2 לא

27. אם אתה מועסק כיום באמצעות חברות/קבלן כח אדם ישראלי?

(1) כן, איזה? _____

(2) לא

28. האם לאחר שפג תוקפו של היתר העבודה שלך המשכת לעבוד אצל אותו מעסיק או שעברת למעסיק אחר?

(1) לא היה לי היתר מעולם

(2) נשארתי אצל אותו מעסיק

(3) עברתי למעסיק אחר

(4) אחר

29. אצל מי נמצא הדרכון שלך עכשיו?

(1) אצלי

(2) אצל המעסיק שלי

(3) אחר

30. מתי אתה מקבל שכר מהמעסיק בעיקרי שלך (בעבודה שאתה עובד בה הכי הרבה שעות)?

(1) כל חודש

(2) כל שבוע

(3) כל יום

(4) באופן אחר, איך? _____

31. האם משהו ממעסיקיך בישראל נשאר חייב לך כסף מאז שבאת לארץ?

(1) לא

(2) כן, כמה? _____ (ציין סוג מטבע).

6. מגורים בישראל:

32. באיזו עיר אתה גר היום? _____

33. היכן גרת מקודם?

(1) גר כל הזמן באותה העיר

(2) גר קודם בעיר אחרת: _____

34. למה שינית את מקום המגורים שלך (דירה, שכונה, עיר) הסיבות לשינוי:

(1) החליף לדירה זולה – בגלל שכ"ד

(2) החליף לדירה גדולה ומצוידת (איכותית)

(3) החליף בגלל חשש להיתפס

(4) החליף דירה בגלל ששינה את מקום העבודה שלו

(5) מסיבה אחרת, למה? _____

(6) לא שינה את מגוריו כל תקופת שהותו בארץ

7. בני משפחה וחברים שעזבו את הארץ

35. האם יש לך בני משפחה או חברים שעבדו בישראל אבל כבר עזבו את הארץ?

(1) לא

(2) כן, למה עזבו?

2.1 נתפסו וגורשו

2.2 התייחסו אליהם לא יפה

2.3 לא היתה להם עבודה

2.4 בגלל בעיות בריאות

2.5 עזבו מרצון, חסכו מספיק כסף

2.6 התגעגעו למשפחותיהם

2.7 בגלל שפג תוקף היתר העבודה שלהם

2.8 מסיבות אחרות: _____

8. המלצות

36. האם תמליץ למשפחה או לחברים לבוא לישראל?

(1) כן, אבל רק אם יהיו להם היתר עבודה

(2) כן אמליץ ללא תנאי

(39) אחר: _____

37. הערות כלליות על העבודה בישראל

---

38. האם לאחרונה ענית על שאלון דומה?

(1) לא

(2) כן, היכן?

2.1 ברחוב

2.2 בכנסיה

2.3 בבית קפה

2.4 בקו לעובד

2.5 בהתאחדות הקבלנים

2.6 במקום אחר: _____

תודה עבור שיתוף הפעולה!

תאריך איסוף השאלון: יום/ חודש/ שנה

סקר עובדים זרים ללא היתר
שאלון למלוי עצמי ("השאלון הקצר")

תאריך מילוי השאלון _____ / _____ / _____
שנה חודש יום

השאלון המופנה אליך מיועד לסייע בהבנת בעיותיהם של עובדים זרים בישראל. תשובותיך תשמרנה בסודיות ובעילום שם ותשמשה לניתוח סטטיסטי ומדעי בלבד.

לסוקר

שם הצומת הקבוע:

(1) כלא מעשיהו (2) קו לעובד (3) התאחדות הקבלנים (4) אחר: _____

1. פרטים אישיים

1. ארץ לידה _____ (ס. ארץ) _____

2. שנת לידה _____ 19____

ציין מספר

3. מין:

(1) גבר (2) אישה

2. השכלה ומקצוע

4. כמה שנים למדת בבית ספר בארץ בה נולדת? _____
ציין מספר

5. מהו המוסד האחרון שלמדת בו ?

(1) ביי"ס יסודי

(2) ביי"ס תיכון עיוני/מקצועי

(3) ביי"ס על תיכוני: קולג', אחר שאינו מוסד אקדמי

(3) מוסד אקדמי להשכלה גבוהה: טכניון, אוניברסיטה וכד'.

3. מצב משפחתי

6. מה מצבך המשפחתי כיום ?

(1) נשוי, האישה בארץ

(2) נשוי, האישה לא בארץ

(3) רווק

(4) גרוש

(5) אלמן

7. האם יש לך ילדים?

1. אין לי ילדים

2. כן, ציין כמה ילדים יש לך?   (למראיין: אם אין ילדים ציין 99, עבור ל- 58)

ציין מספר

8. כמה מילדיך נולדו בישראל?

ציין מספר

9. כמה מילדיך מתגוררים כיום בישראל?

ציין מספר

4. כניסה לישראל

10 (א) מתי הגעת לישראל? שנה   חודש

11. מאיזה ארץ באת לישראל? _____

12 (א) באיזה סוג היתר נכנסת לישראל?

(1) בוויזה של תייר, עד מתי בתוקף: שנה   חודש

13. אם יש לך היתר עבודה לעובד זר, מתי פג תוקפו? חודש/ שנה

14. האם יש לך תאריך יציאה מארץ?

(1) כן, ציין תאריך: שנה   חודש

(2) לא, אין תאריך יציאה מהארץ.

15. אם אין תאריך יציאה מהארץ, תוך כמה חודשים אתה מתכוון לעזוב את ישראל?

(1) עד סוף השנה הנוכחית (2) עדיין לא יודע עד מתי

(3) אחר: _____ (4) בשלב זה עדיין לא החלטתי

16. האם כיום אתה עובד בישראל?

(1) כן

(2) לא, האם עבדת מאז שהגעת לישראל?

2.1. כן עבדתי

2.2. לא, מעולם לא עבדתי בישראל.

5. למי שעבד או שעובד כיום :

17. תאר את הפעילות העיקרית של מקום עבודתך העיקרי (מה עושים בו בעיקר) (לדוגמא: חברת בנייה, בית מלון, מסעדה, משק חקלאי, משרד עו"ד, חנות ירקות ופירות, עבודות אצל אנשים פרטיים).

_____ (ס. ענף כלכלי) _____

18. תאר את העבודה שאתה עושה במקום העבודה העיקרי שלך: _____

19. בכמה מקומות עבודה שונים אתה עובד כיום ? _____

20. כמה שעות עבדת בד"כ בממוצע בשבוע בכל מקומות העבודה שלך ביחד _____ שעות
ציין מספר

21. כמה היה בממוצע השכר שלך לחודש בכל מקומות העבודה ביחד (ציין הסכום בשקלים) ? _____

22. בסה"כ בכמה מקומות עבודה עבדת מאז שהגעת לישראל? _____

23. האם מקום עבודת הנוכחי הוא חוקי/ בהיתר?

(1) כן

(2) לא

24. (א) האם עכשיו יש לך ביטוח בריאות שאיננו באמצעות הביטוח הלאומי? אם כן, איזה ביטוח יש לך?

(1) אין לי ביטוח בריאות

(2) יש ביטוח בריאות

(3) יש ביטוח אחר, איזה? _____

25. האם בשנה האחרונה, קבלת טיפול רפואי כלשהו? (1) כן (2) לא עבד ל- 29

26. באיזה משירותי הבריאות הבאים השתמשת בשנה האחרונה לקבלת טיפול רפואי (התייחס לכל אחד מהתחומים הבאים):

השתמש, כמה פעמיים?	לא השתמש (99)	
		א. ביקור במרפאה לקבלת טיפול ע"י אחות
		ב. ביקור במרפאה לקבלת טיפול ע"י רופא כללי
		ג. ביקור במרפאה לקבלת טיפול ע"י רופא מקצועי
		ד. ביקור של רופא אצלך בבית
		ה. בדיקות מעבדה, מכוני רנטגן
		ו. ביקור בתחנה לטיפול באם ובילד
		ז. ביקור אצל רופא שיניים
		ח. פנייה לחדר מיון בבי"ח
		ט. אשפוז בבי"ח

27. למי שאושפז בבי"ח: ציין מס' ימים שהיית מאושפז: _____ ימי אשפוז.
ציין מספר

28. האם בתקופת העבודה בישראל היית מעורב בתאונה כלשהי?

(1) לא היה מעורב בתאונה

כן, איזו? 2. תאונת עבודה

3. תאונת דרכים בדרך לעבודה

4. תאונה אחרת, איזו? _____

29. האם תמליץ לחברים/לבני משפחה לבוא לעבוד בישראל?

(1) לא

(2) כן, אבל רק עם היתר עבודה

(3) אחר _____

30. האם בעבר מלאת כבר שאלון דומה?

(1) לא מלא שאלון כזה

(2) כן, היכן? ברחוב

2.1 בכנסיה

2.2 במסעדה

2.3 בקו לעובד

2.4 בהתאחדות הקבלנים

2.5 במקום אחר: _____

תודה עבור שיתוף הפעולה!